

A munkaerő szabad áramlásáról

A közép- és kelet-európai új tagállamokból a 2004-es bővítés óta az Európai Unió tizenöt régebbi országába érkező munkavállalók mozgásának főként pozitív hatásai voltak. Az egyetlen igazán negatív hatás éppen a korlátozások miatt keletkezett. Ahol élnek ezekkel, ott nőtt a feketén munkát vállalók száma – derül ki az Európai Bizottság februárban kiadott jelentéséből. Ennek ellenére a magyar munkavállalók számára is legfontosabb célországok – mint Ausztria vagy Németország –, nem oldják fel a korlátozásokat.

A régebbi tagoknak április végéig dönteniük kell, eltörlik-e az újabb tagállamok polgárainak munkavállalását korlátozó szabályait. A döntésről nemzeti hatáskörben dönthetnek, a bizottságot csak tájékoztatniuk kell. Jelenleg csak Írország, Svédország és az Egyesült Királyság nem alkalmaz korlátozásokat.

A bizottsági jelentés szerint az új tagállamokból érkező munkavállalóknak köszönhetően enyhültek a munkaerőpiacon jelentkező hiányok, és javult Európa gazdasági teljesítménye. Azokban az országokban, amelyekben nem alkalmaztak korlátozásokat, kiemelkedő gazdasági növekedést, a munkanélküliség csökkenését és a foglalkoztatottság növekedését tapasztalták. Az átmeneti intézkedéseket alkalmazó tizenkét tagállamban pedig sikerült a munkavállalóknak zökkenőmentesen integrálódniuk a munkaerőpiacra. Utóbbi országoknak azonban olyan nem kívánatos mellékhatásokkal is szembe kellett nézniük, mint a bejelentés nélküli munkavégzés és a színlelt önálló munkavégzés növekedése.

Az EU egészét tekintve a munkavállalók áramlása viszonylag korlátozott maradt, és elsősorban az olyan hiányszakmákra koncentráldott, mint például az építőipar, a vendéglátás vagy az egészségügy. Így az újak nem vettek el munkahelyeket a régi tagállamok polgáraitól. A tagállamok által benyújtott, és a jelentésben szereplő statisztikák azt mutatják, hogy a legtöbb országban a Közép- és Kelet-Európa felől érkező munkavállalók áramlása alacsonyabb volt a vártnál. Az előző két évhez képest a bővítést követően sem a munkavállalók számában, sem a jóléti kiadások tekintetében nem volt kiemelkedő növekedés. A tíz új tagállam állampolgárai valamennyi tagországban az összmunkaerő kevesebb, mint egy százalékát képviselték csupán, Ausztriát (2005-ben 1,4 százalék) és Írországot (3,8 százalék) kivéve. De például Ausztriában ugyanebben az időben 7,5 százaléknyi volt az unió kívüli országokból érkezettek aránya.

A jelentés szerint a nemzeti korlátozások csak kevésbé hatottak a munkavállalók mozgásának ellenőrzésére. „Végso soron a mobilitást a kereslet és a kínálat által megszabott feltételek tényezői vezérik” – fogalmaz a dokumentum, rámutatva, hogy a kiadott munkavállalási engedélyek közül is sokat rövid távú, vagy időnyomunkára kértek csak. A munkaerőáramlás a négy uniós alapszabadság egyike, a személyek szabad mozgásának része. Korlátozása már a bővítéskor is egyértelműen politikai okokra volt visszavezethető. Hiába mutatták a korábbi bővítés (spanyol, portugál, görög) tapasztalatai, illetve a csatlakozó országokban végzett felmérések is, hogy nem kell nagymértékű mozgástól tartani, a gazdasági nehézségekkel és magas munkanélküliséggel küzdő országok vezetői demagóg módon az újakkal riogatták választóit.

Nincs ez másként most, az új tények fényében sem. Ezért nem várható, hogy a magyarok számára is legfontosabb célországokban – mint például Németországban, Franciaországban vagy Ausztriában –, feloldják e korlátozásokat. *Martin Bartenstein* osztrák gazdasági és munkaügyi miniszter Bécsben már be is jelentette, hogy hazája újabb három évvel meghosszabbítja a korlátozásokat. A miniszter az osztrák munkanélküliségi helyzettel, a külföldi munkaerő viszonylag magas ausztriai arányával, valamint az új EU-tagországok közelségével indokolta álláspontját. Bartenstein az osztrák „zárlat” további fennmaradásával kapcsolatban emlékeztetett rá, hogy az Ausztriában foglalkoztatott külföldiek körében már tavaly mintegy másfélszer akkora volt a munkanélküliség, mint az osztrákok között, emellett várható, hogy e külföldiek egy részének a családja is Ausztriába települ át, valamint a német munkavállalók közül is egyre többen szeretnék munkát találni Ausztriában. E döntésében támogatja az Osztrák Munkáskamara és az Osztrák Gazdasági Kamara is. A kamarák szerint kétoldalú foglalkoztatási megállapodásokat kellene kötni az új tagországokkal arra az esetre, ha az osztrák munkaerőpiacon nem lesz megfelelően képzett munkaerő, például az idegenforgalom és az ipar egyes területein. Emlékeztetett rá, hogy Ausztria és Magyarország között már van ilyen megállapodás, és hasonló egyezményt kötöttek már Csehországgal is.

Azok az országok viszont, ahol ténylegesen elhanyagolható az új tagállamokból érkező munkavállalók száma, mint például Spanyolország, Portugália, Görögország és Finnország, már jelezték: teljesen megnyitják piacukat. A többiek még hezitálnak.

A korlátozásokra egyébként a csatlakozási szerződés ad lehetőséget. Ez az első két év lejárta után a tagállamokra bízta, hogy hosszabbítanak-e még három évet. Csak ezután kell majd a tagállamoknak igazolniuk is a bizottság felé, hogy egy újabb két éves hosszabbítás valóban indokolt. A bizottságban, ahol a régi és az új tagállamok is képviselve vannak, súlyos vita bontakozott ki arról, tegyenek-e hivatalos ajánlásokat is a tagországok felé. A régiiek győztek, így *Vladimír Spidla*, a foglalkoztatásért, szociális ügyekért és esélyegyenlőségért felelős biztos mindössze tanácsként fogalmazta meg a tagállamok számára, hogy vegyék fontolóra, valóban szükségesek-e továbbra is az átmeneti intézkedések. „Ez a jelentés világosan mutatja, hogy a munkavállalók szabad mozgása nem volt zavaró hatással az EU15-ök munkaerőpiacára. Éppen ellenkezőleg, mind maguk az országok, mind Európa egésze profitált belőle” – fogalmazott Spidla.

Magyarország egyébként azt sürgeti, hogy az Európai Bizottság jelentését a Miniszterek Tanácsa is fogadja pozitívan. *Baráth Etele*, EU-ügyekért felelős tárca nélküli miniszter rámutatott, hogy a magyar munkavállalók kisebb mértékben érdeklődnek a nyugat-európai munkalehetőségek iránt, mint az új tagállamok-beli „kollégáik”, így például a lengyel munkavállalók. Szerinte egyes esetekben hátrányos, hogy együtt kezelik a munkát vállalni akaró magyarokat az új tagállamok munkavállalóival. Ráadásul még mindig háromszor annyi Európai Unió kívüli „vendégmunkás” dolgozik az integráció régi tagországaiban, mint amennyi az új EU-tagállamokból a régi tagországokba áramlik – mutatott rá a helyzet visszaállására.

Rockenbauer Nóra

V iszonossági alapon az új tagállamok közül többen, köztük hazánk is korlátozásokat vezetett be a régiekkel szemben. A hazánkban dolgozó uniós polgárok száma azonban minimális: a régebbi uniós országokból 2727-en, az új államokból 1455-en érkeztek. A lengyel kormány viszont már az uniós kívüli szomszédai előtt is megnyitná munkaerőpiacát. Bizonyos korlátokkal ugyan, de nagyobb számban fogadnának dolgozni vágyókat Ukrajnából, Fehéroroszországból és Oroszországból. Ennek oka, hogy bár Lengyelországban 16 százalék fölötti a munkanélküliség, egyes ágazatokban – például az építőiparban vagy az idősgondozásban – a nyugaton dolgozó lengyelek miatt 17 százalékot meghaladó a munkaerőhiány. A keletről érkezők viszont feketén dolgoznak Lengyelországban: Ukrajnából például közel százezren.

Meghaladták a 33 milliárd eurót a felzárkóztatási támogatások tavaly az EU-ban

Meghaladták a 33 milliárd eurót tavaly az Európai Unióban a tagállamok egymáshoz képesti vagy szektorális felzárkóztatását szolgáló strukturális és kohéziós támogatások, Magyarországnak 401,27 milliót fizettek ki – közölte Brüsszelben az Európai Bizottság. *Danuta Hübner*, a regionális politikáért felelős bizottsági tag kiemelte, hogy uniós szinten csaknem 100 százalékban sikerült lekötni az e célra elkülönített összeget, és így a tavalyi egyértelműen az eddigi legjobb év volt a regionális költségvetés végrehajtásának szempontjából. Leszögezte, ez egyúttal azt is jelzi, hogy az EU jó úton jár legfőbb célkitűzései, a munkahelyek teremtése és a gazdasági növekedés fokozása felé, és a kohéziós politika ennek egyik leghatékonyabb eszközévé vált. A következő legfontosabb feladatnak Hübner azt nevezte, hogy előkészítsék a 2007-2013 közötti időszakra szánt pénzek felhasználását, hogy az összegek körüli – intézmények közti – huzavona ellenére a jövő év elején az európai régiók készen álljanak az uniós pénzek fogadására. A következő években a felzárkóztatással az EU elsősorban a gazdasági modernizációs politikát igyekszik segíteni – hangoztatta a lengyel biztos. Az EU-ban a felzárkóztatási, összetartási politika két fő eszköze a strukturális alap – amelynek az a célja, hogy megszüntesse a különbségeket a régiókra osztott unión belül az egyes területek között (ebből olyan térségek kapnak, amelyek például fejlődési lemaradásban vannak vagy egykor virágzó iparuk hanyatlóban van) –, illetve az inkább már országokat kedvezményező – környezetvédelmi és közlekedésfejlesztési célokra használható – kohéziós alap. A strukturális alap négy különböző pénzforrásból tevődik össze: az európai területfejlesztési alaphoz, az európai szociális alaphoz a mezőgazdasági garanciaalaphoz és a halászati alaphoz. A kohéziós politika része még az előcsatlakozási alapok csomagja, ez a tagjelölteknek szánt segítséget foglalja magában, és Magyarországot tavaly már nem érintette. Tavaly uniós szinten összesen 33,1 milliárd eurót fizettek e keretek terhére. A legtöbbet, 4,395 milliárdot a keleti tartományainak segítésére még mindig jelentős összegre pályázó Németország kapott, míg az új tagállamok közül Lengyelország 995, a Magyarországot követő Csehország pedig 205 millió euróban részesült. A tagjelölt Románia 154 millió euróhoz jutott az előcsatlakozási alapok révén. Hübnerék közléseiből az is kiderült, hogy tavaly év végére az új tagállamok teljesen utolérték a régebbieket a támogatások technikai körülményeit tekintve. A tavaly májusban csatlakozott új tagországok eddig átlagosan a 2004-2006 közötti időszakra számukra elkülönített pénznek a 20 százalékát vehették

fel. Magyarország a brüsszeli táblázat részletezése szerint nem egészen 160 millió eurót a területfejlesztési alap terhére kapott, míg a szociális alaphoz közel 50, az agrár garanciaalaphoz 43 milliót vehetett fel, de még a halászati alaphoz is részesedett 0,36 millióval. A kohéziós alaphoz az ország több, mint 149 millió euróval részesedett. Hübner elmondta, hogy az első ideai adatok azt mutatják, a tavalyi siker év idén is „folytatódik”, a kemény munka és az alapos tervezés megtette hatását. Leszögezte, a bizottság idén is szorosan együtt kíván működni a tagállamokkal a munkahely-teremtési és növekedési tervek segítségével, a meghatározott prioritások finanszírozásának biztosításával.

Forrás: www.eurohirek.hu

Javuló pályázati rendszer

Egységebbé és jobban koordinált lesz a pályázati rendszer az új uniós költségvetési periódusban, ehhez első lépésként március végéig lekészülnek a szükséges hazai rendeletek – tudta meg a Világgazdaság. Egyidejűleg az irányító hatóságok és közreműködő szervezetek tematikus szakmai megbeszéléseket tartanak a 2007 és 2013 között rájuk váró feladatokról, s ezekre a tanácskozássokra meghívják a tervezőket is. Fokozott hangsúlyt kap az intézményrendszerben dolgozók teljesítményének mérése is, egyrészt a pályázók jobb kiszolgálása érdekében, másrészt mert Brüsszel is szeretné látni, hogy mennyire hatékony az a száz szakember, akik az EU támogatásával dolgozik a rendszerben. A jövőben normatív alapon működne a ma még némelykor az államigazgatási logikához görcsösen ragaszkodó közreműködő szervezetek: csak az elvégzett munkáért kapják meg az őket megillető pénzt. Az egységes monitoring információs rendszer (EMIR) alapján ugyanis mindenki nyomon tudja követni, hogy saját maga miként halad előre, illetve hol, vagy kinél akad el a munka. Emellett a közösségi támogatási keret és az egyes operatív programok irányító hatóságai maguk is független elemzőkkel értékeltették az eddig végzett munkát, így kiderült, hol vannak a gyenge pontok.

Átadták az NFH „Az év projektje” díjait

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal az „Az év projektje” díjazottjai közül a 2005. év legjobb civil projektje elismerésben a „Dobroda- és Ménes-völgyi Mikrotérség Egyesület jelzőrendszeres házi segítségnyújtó szolgálat kialakítása” című pályázat részesült. A projekt keretében a települési önkormányzatok összefogásával a Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP) 148 millió forint támogatásával jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mikrotérségi modelljét alakítják ki, amely a kistérségi hálózatban

A 2007-ben induló fővárosi nagyprojektek

Budapest 2007-ben három nagyprojekt indítását tervezi, az 1-es és a 3-as villamos meghosszabbításának I. ütemét, az észak-dél irányú regionális gyorsvasút Békásmegyer-Szentendre közötti szakaszának megvalósítását, valamint a dél-budai agglomeráció csatornázását és szennyvíztisztításának megoldását. *Baráth Etele* EU-ügyekért felelős miniszter már alá is írta a 2007. utáni tervezési időszakban az uniós támogatásával megvalósuló fővárosi nagyprojektek előkészítésének támogatási szerződését. Az 1-es és 3-as villamos meghosszabbításának becsült költsége 32,2 milliárd forint, előkészítésére 889,5 millió forintot szánnak. Az 55 milliárd forintba kerülő észak-déli regionális vasút előkészítésére 490 millió forintot fordítanak. A 75 milliárd forintba kerülő dél-budai regionális szennyvíz és csatornázási projekt előkészítése 525 millió forintba kerül. Az előkészítés költségeinek 80 százalékát az állam, 20 százalékát a főváros állja. Már a parlament előtt van az a törvény is, amely a nagyprojektekkel lehetővé teszi a vitás ügyek minél előbbi rendezését.

Környezetvédelmi projekt a magyar-szlovák határ mentén

Összesen 15 környezetvédelmi projekt valósult meg a magyar-szlovák határ mentén az Európai Unió Phare CBC 2002-ben meghirdetett programja nyomán – közölte a Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Kht. ügyvezetője a program záró konferenciáján Egerben. *Galovics Mihály* elmondta, hogy az uniós joganyag megismerését, illetve a pályázati rendszer elsajátítását is szolgáló programot 1,8 millió euróval támogatta az EU, a nemzeti társfinanszírozás pedig 600 ezer eurót tett ki. A projektek között olyanok szerepeltek, mint a Kelet-szlovákiai Vasmű környezetkárosító hatásainak feltárása, egy közös szlovák-magyar autóröncs-újrahasznosítási tanulmány elkészítése, korszerű ártéri gazdálkodás kialakítása a Bodrogházban, összehangolt ökoturisztikai koncepciók kimunkálása, vagy az Ipoly menti szennyező források felszámolása. A pályázati feltétel az volt, hogy a magyar nonprofit szervezet szlovák szervezetet vonjon be a munkába; így módon a program 50 ezer és 500 ezer euró közötti összegekkel támogatta egy-egy projekt megvalósítását.

Rekreációs termálközpont átadása Barcsen

Megújult formában várja vendégeit Barcsen a megszüpült városi strandfürdő. A

minőségi, új szociális ellátást nyújt a rászorulóknak. A legjobb közintézményi projektje elismerést a Móra Ferenc Művelődési Központ kapta a „Láncszem – a kiskunfélegyházi kistérség karrierközpontja” című fejlesztésért. Az intézmény a Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Program 50 millió forintos támogatásával a kiskunfélegyházi kistérség 11 települését kapcsolja össze, és segíti az ott élőket az álláskeresésben, hozzájárul a felnőttképzés kiterjesztéséhez. A legjobb vállalkozói projekt az Innomed Medical orvostechnikai Fejlesztő és Gyártó Rt. „100 kHz-es nagyfrekvenciás technika alkalmazása a röntgengenerátorokban” című pályázata lett. A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program 69 millió forintos támogatásával a vállalkozás a legújabb műszaki lehetőségeket felhasználó, új, nagyfrekvenciás, nagyfeszültségű egységet és teljesítményszorozatot fejlesztett ki röntgengenerátorokhoz. A legjobb önkormányzati projekt díjat Gyula város önkormányzata kapta, a „Kérdezz engem!” információs és segítő animatori szolgálat megvalósításáért. Ez a projekt az ROP 144 millió forint támogatásával a város turisztikai vonzerőjének javítása mellett munkalehetőséget teremt a városban élő, képzett pályakezdő munkanélküliek számára.

Február közepéig a kormány elé kerül a II. Nemzeti Fejlesztési Terv

A II. Nemzeti Fejlesztési Tervet és az operatív programokat február 15-éig a kormány elé terjeszti a Nemzeti Fejlesztési Hivatal – közölte Baráth Etele európai uniós ügyekért felelős tárca nélküli miniszter. A 2007-2013 közötti időszakra szóló stratégiát várhatóan március 31-én fogadja el a kabinet, amelyet az Európai Uniónak küldenek tovább. A hivatal még az előterjesztés előtt egyeztet a négy parlamenti párttal, illetve a kiemelt társadalmi partnerekkel, és csak azután kezdődik a részletes szakmai vita. Öt irányító hatóság is alakulna Baráth Etele a javaslatokról szólva elmondta, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Tervhez öt irányító hatóság tartozna: gazdasági versenyképességi, humánerőforrás-fejlesztési, környezeti, területfejlesztési és központi koordináló. A központi irányító hatósághoz tartozna többek között az informatikai szektor, a műszaki, területi infrastruktúra-fejlesztés, az államigazgatás, a közigazgatás reformjának szervezeti programja, valamint a kutatás-fejlesztés teljes hazai koordinálása; a gazdasági versenyképességi irányítóhatósághoz pedig az üzleti környezet javítása és a vállalati kérdések. A miniszter hozzátette, hogy a prioritások tekintetében természetesen megvan a saját sorrendjük: az oktatás, a közlekedés, a kis- és középvállalkozások üzleti környezetének javítása területén, valamint a kijelölt pólusok képzésében – Budapest, az öt legnagyobb város, illetve Veszprém és Székes-

fehérvár térségében – kezdené el a munkát. Baráth Etele a 2004-2006. közötti időszakra szóló I. Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtásáról elmondta, hogy száz százalékos garancia van a 2008-ig felhasználható európai uniós források elköltésére. A kormány átlagosan tíz százalék kereten túli vállalásra ad lehetőséget, és döntés született a pályázatfolyamatosságának biztosítására is. Az irányító hatóságok 12240 pályázatot támogatottak 573 milliárd forint értékben, eddig 127 milliárd forintot fizettek ki. **Forrás: www.magyarorszag.hu**

Baráth: megtakarítás a társfinanszírozásban

Mintegy 1.400-1.600 milliárd forint megtakarítást jelent Magyarország számára az, hogy a 2007-2013-as uniós költségvetési időszakban az önkormányzati beruházásoknál az áfa elszámolható lesz, illetve az átlagos uniós támogatottság mértéke 85 százalékra emelkedett – mondta az EU-ügyekért felelős miniszter február 7-én az Országgyűlés európai integrációs bizottságának ülésén. Baráth Etele szerint a szükséges társfinanszírozásban elért megtakarítás segíthet abban, hogy egyéb más, hasznos célokat lehessen finanszírozni, illetve javíthat a központi költségvetés helyzetén. Vidékfejlesztésre várhatóan három milliárd euró (750 milliárd forint) uniós támogatás áll majd rendelkezésre ebben az időszakban, amely 10 százalékkal kevesebb az eredeti elképzelésnél. Magyarország ennek ellenére második helyen áll az egy főre jutó uniós támogatások alapján – tette hozzá, és egyúttal felhívta a figyelmet, hogy a kohéziós politika forrásaiból is lehet költeni a térségek felzárkóztatására, amely szintén szolgálja a vidékfejlesztést. 2007-2013 között a Közép-magyarországi régió is ugyanazokra a célokra fordíthatja a fejlesztési forrásokat, mint az elmaradottabb térségek, így a régió kevésbé fejlett területeinek is lehetőségük lesz a felzárkózásra saját operatív programjuk alapján.

Szigorúbb tagállami ellenőrzést akar az EP

Nem több, hanem jobb pénzügyi ellenőrzésre van szükség az uniós források esetében mind az Európai Bizottság, mind a felhasználó EU-tagországok részéről – jelentette ki Fazakas Szabolcs EP-képviselő az Európai Parlament plenáris ülésén, amikor két másik képviselővel együtt kérdést intézett az Európai Tanácshoz. Az EP költségvetési ellenőrzési bizottságának elnöke a brit szocialista Terence Wynn-nel és a holland liberális Jan Mulderrel nyújtották be kérdésüket, amely a tagállamok felelősségét firtatta az EU költségvetésének végrehajtásával kapcsolatban. A képviselők elégedetlenek azzal, ahogy a tagállamok kezelik az uniós tá-

rekreációs termálközpont ünnepélyes avatására február 7-én került sor. 2005. júliusában kerültek átadásra a nagyközönség számára a szabadtéri sport-és termálvizes medencék, a vizesblokkok valamint az öltözők. Második ütemben a fedett verseny-, és termálmedencék, valamint az orvosi rendelővel és kilenc kezelőhellyel rendelkező gyógyászati részleg építése zajlott. A fürdőrekonstrukció Barcs történetének egyik legnagyobb fejlesztése. A termálközpont nemcsak turisztikai szempontból játszik szerepet a város életében, hanem nagymértékben hozzájárul új munkahelyek létesítéséhez, ezáltal a magas munkanélküliségi ráta csökkenéséhez. A város történeti központjában elhelyezkedő fürdő felújítása a „Barcs szíve újra dobogjon” városrehabilitációs program részeként valósult meg. A Program keretében még további épületek öltenek új arcot. A városrehabilitációs elképzelések első ütemének megvalósítása 550 millió forintba kerül. Ebből 495 millió forint értékű munkát a Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP) révén valósul meg.

Növekvő bizonytalanság a cukorágazatban

Egyre nagyobb a bizonytalanság az európai cukorágazatban, hiszen még hatályba sem lépett az uniós agrárminiszterek ülésén novemberben elfogadott reform, máris rendkívüli intézkedésre van szükség a piaci egyensúly megőrzése érdekében – jelentette ki Glattfelder Béla európai parlamenti képviselő. A képviselő ezt az Európai Bizottság nemrég kiszivárgott elképzelésével kapcsolatban közölte, amely szerint 2006/07-es gazdasági évben akár 2 millió tonnával csökkenének a közösségi termelési kvótákat. A gazdáknak a napokban kell dönteniük arról, hogy mekkora területen fognak cukorrépát termelni. Ennek ellenére teljes a bizonytalanság, hogy pontosan mennyivel és milyen szempontok alapján csökkentik majd a kvótákat. Az újabb kvótacsökkentés miatt tartani lehet attól, hogy akár már a reform első évében egyharmadával, 60 000-ről 40 000 hektárra olvad a cukorrépával bevetett terület Magyarországon. A jelentős költségek és a piaci bizonytalanságok miatt nem valószínű, hogy akik most felhagynak a termeléssel, a következő években újrakezdi ezt a tevékenységet – mondta Glattfelder.

Határon átnyúló regionális konferencia Győrött

Az EU hálózati együttműködések támogató Interreg IIIC programja keretében februárban Győrött találkoztak hat szom-

mogatások felhasználását, ezért szigorúbb ellenőrzést és fokozottabb tagállami felelősségvállalást szeretnének. Az EP úgy véli, hogy „ezeket a problémákat kizárólag központilag kialakított ellenőrzéssel nem lehet megoldani, és a jelenlegi helyzet egyértelműen mutatja, hogy új eszközökre van szükség ahhoz, hogy a bizottság nagyobb betekintést kapjon a tagállamok irányítási és ellenőrzési rendszereibe”. Az átláthatóság és az elszámoltathatóság elvei alapján javasolják, „hogyminden tagállam készítsen egy előzetes közzétételi nyilatkozatot, valamint egy éves utólagos igazoló nyilatkozatot az uniós források felhasználására vonatkozóan”. A nyilatkozatok hiányában az Európai Számvevőszék nincs abban a helyzetben, hogy éves jelentését fenntartások nélkül adja ki.

Pályázóbarát internetes szolgáltatás

Az uniós pénzek felhasználásának átláthatóvá és nyilvánossá tételére új szolgáltatással gazdagodott a Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapja. A fejlesztés eredményeként az uniós pénzekre pályázó projektgazdák egy jelszóval védett felületen nyomon követhetik a saját pályázatuk útját a befogadástól a döntésen át a pénzek kifizetéséig. Az Európai Unió szigorú kötelezettségeket ró a támogatásokkal foglalkozó intézményrendszer valamennyi szereplőjére, így a Nemzeti Fejlesztési Hivatalra is a nyilvánosság és az átláthatóság tekintetében. A hivatal – Európában ma még egyedülálló módon – honlapján napi frissítéssel, megyei és operatív programok szerinti bontásban teszi közzé a támogatások felhasználásának főbb adatait, a beérkezett pályázatok számától kezdve egészen a már kifizetett támogatások összegéig. Ugyanott hozzáférhetők a nyertes pályázatok – kéthetente megújított – legfontosabb adatai: a pályázó neve, a támogatott cél és a támogatás összege, a projekt helyszíne is. E szolgáltatás fontos új elemmel bővült: máától a pályázók egy jelszóval védett felületen nyomon követhetik a saját pályázatuk, valamint a számláik, jelentéseik útját a pályáztató intézményrendszerben. Elsőként az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program és a GVOP pályázói jutnak hozzá a jelszavukhoz, de a jövő hét elejére a többiek számára is elérhetővé válik a szolgáltatás. A mindenki számára nyilvános statisztikákat, a nyertes pályázatok adatait és az új szolgáltatást a Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapján, a „Pályázati információk” menüpont alatt érhetik el az internetezők.

Forrás: www.nfh.hu

Pályázat-előkészítés másodszor

PEA II. néven folytatódott 2005-ben a Pályázat Előkészítő Alap. Az elődjével ellentétben ennek az irányítását már a régiók végezték. A kezdeményezés célja olyan színvonalas pro-

jektek előkészítése volt, amelyek a 2007-2013 közötti fejlesztési időszakban megnyíló európai uniós forrásokból megvalósíthatók lesznek. A PEA I. egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a program teljes menedzsmentjét a lehető legalacsonyabb, de még hatékony döntési szintre kell delegálni, hiszen a szubszidiaritás elvét követve a helyi igényeknek megfelelően ezen a szinten hatékonyabb formában történhet a jövőben a projektfejlesztés. Ezért a PEA II. programot már a regionális fejlesztési tanácsok, illetve munkaszervezeteik, a regionális fejlesztési ügynökségek koordinálták. *Miszler Miklós*, a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség ügyvezető igazgatója elmondta: a Dél-dunántúli régióban e célra rendelkezésre álló PEA II. forrásból huszonöt, a régió számára kiemelt fontosságú projekt általában részleges, de néhány esetben teljes körű előkészítése történt meg. A pécsi Európa Kulturális Fővárosa 2010 programhoz is kapcsolódóan készítették elő a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának új campusát, illetve a Balokány-strand környékének megújítását szolgáló projekt terveit. A Zsolnay Gyár és környékének rehabilitációjára irányuló projekt vonatkozásában a beruházást megalapozó tanulmányok készültek el. A PEA II. keretében a somogyi és tolnai megyeszékhely belterületének rehabilitációs projektjei is előkészítési forráshoz jutottak, csakúgy, mint a somogyi egészségügyi-szociális ellátórendszer és Tolna megye szociális ellátórendszere fejlesztési tervei is. Léteznek ezen kívül a régió egészét érintő, átfogó projektek is. Ezek közé tartozik a regionális ivóvíz-minőség javító program is, ez összesen százharmincnyeg települést érint a három megyében. Ugyancsak ebbe a kategóriában tartozik a regionális kockázati tőkealap létrehozása, ez az alap 2007-től az innovatív kis- és középvállalkozások tőketámogatását segítené. A PEA II. 286 millió forintja révén részben vagy egészében előkészített projektek teljes értéke 60 milliárd forintos fejlesztést eredményezhet a régióban. A nyereség tehát kétszázszoros is lehet – tette hozzá *Miszler Miklós*. Kiemelt fontosságú feladat volt e projektek előkészítése, hisz ezzel a régió nagy lépést tesz a 2007-2013. közötti fejlesztési időszakban megnyíló fejlesztési forrásainak fogadására. A projekt-előkészítési tevékenységek keretében elkészült számos megvalósíthatósági tanulmány, pénzügyi-gazdasági megvalósíthatósági tanulmány, műszaki megvalósíthatósági tanulmány, környezetvédelmi hatástanulmány, illetve engedélyezési tervdokumentáció. A PEA II. lezárásával a régióban zajló projekt-előkészítési folyamat nem ér véget, mivel 2006 második felében megkezdődik egy újabb, mintegy 400 milliós forrással rendelkező regionális projekt-előkészítési program.

Forrás: www.oth.gov.hu

szédes régió innovációkutatással, gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetének képviselői, az úgynevezett Corinna projekt munkacsoportja az MTA regionális kutatóintézetében. A Corinna projekt célja az Alpok-Adria térségben a határon átnyúló együttműködés élénkítése a technológiafejlesztés területén, a kutatásfejlesztés és a gazdaság szereplői közötti információáramlás megteremtése, a kutatási eredmények realizálása a gazdaságban. A projektben résztvevő régiók: Frinli, Venezia, Giulia (Olaszország), Szlovénia, a nyugat-dunántúli régió, valamint Karintia, Stájerország és Burgenland (Ausztria). A projekt 2005-ben indult és a költségvetése 1,18 millió euró, amelynek 60 százaléka az unió hozzájárulása. Az első évben a partnerrégiók innovációs rendszerére irányuló elemzések és kutatások képezték a projekt fő irányát. Az összegyűjtött információk a regionális innovációs politikára vonatkozó Benchmarking és stratégiafejlesztés során hasznosulnak. A projekt később a vállalkozásokat is megszólítja.

A logisztikai ágazat 200 milliárdot kaphat az NFT II.-ből

Az agrárlogisztika, valamint a logisztika versenyképességének és infrastruktúrájának fejlesztésére több, mint 200 milliárd forintot szán a kormány a II. Nemzeti Fejlesztési Terv forrásaiból – jelentette be a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium logisztikai referense. *Gecse Gergely* a Central European Business Center (CEBC) logisztikai konferenciáján elmondta: az iparág 1000 milliárd forint körüli forgalmával a GDP 3-4 százalékát adja, a cél a részarány 8-10 százalékra növelése. Ehhez az NFT II.-ből a tervek szerint az agrárlogisztika fejlesztését 40 milliárd forinttal, az iparágat a Versenyképességi Operatív Program keretében (VOP) 20 milliárd forinttal, az Infrastrukturális Operatív Program (IOP) során 150 milliárd forinttal támogatja majd a kormány. Az egyedi kormánydöntéssel támogatás keretében a 10 millió euró feletti beruházások esetében további támogatásokról is lehet tárgyalni – tette hozzá. A brüsszeli célok között kiemelt helyen áll a vasútfejlesztés. A kohéziós alapforrások felét szeretnék ilyen célra fordítani, uniós forrásból 600 milliárd forintba lehet számítani. Ezzel 800-1000 kilométer vasútvonal korszerűsítését lehet megvalósítani. A dunai és tiszai vízi utak fejlesztésére 80 milliárd forintot szánnak, ami a Duna teljes hajózhatóságának megoldására elég lenne. A folyón vízlépcső építésére is szükség lehet – mondta.

Az Osztrák Elnökség és az EU-25-ök energiapolitikája

A téli hidegek kiobbantották a napokig elhúzódó, s Európát igencsak feszültségben tartó ukrán-orosz gázvitát, amely kihatott a kontinens egészére – mind politikai, mind gazdasági szempontból. A hirtelenjében kiobbant gázár-vita hullámai elérték Brüsszelt is. Bár itt nem állítottak fel azonnal válságstábot, mint ahogy azt Kijevben tették, de az osztrák elnökség féléves elnökségi programjának azonnal az elejére került az energiapolitika. A tavaszi európai tanácsi ülésen (2006. március 23. és 24.) várhatóan konkrét döntések születnek majd arról, hogy Európa tagállamai hogyan gondolják felvenni a versenyt a globális térben. Március végéig minden tagállam benyújthatja energiapolitikai javaslatát, hogy a tanácsi döntést ez által is befolyásolni tudja¹. Fontos megjegyezni, hogy az Európai Unió országainak jelenleg nincs közös energiapolitikája, azaz e témáról minden tagország külön hozza meg a – gyakran stratégiai (biztonságpolitikai) – döntéseit. Az Európai Közösségekről szóló Szerződés sem említi meg külön fejezetben ezt a témát.

A tavaly óta folyamatosan napirenden lévő energia-kérdést a tervek szerint az Európai Bizottság vezetésével egyre inkább közösségi hatáskörbe vonják a tagországok vezetői. Szükség van tehát közös koncepcióra, közös fellépésre, azaz koordinációra az európai kontinensen, legfőképpen geopolitikai okok miatt.

Jelenleg az EU olaj-, gáz- és szénfogyasztása eléri a teljes energiafogyasztás négyötödét, amelynek több, mint kétharmada importból származik.

Az Európába érkező földgáz legnagyobb része Oroszországból származik, a többit Algériából importálják. Az Oroszországból érkező gáz 90%-a Ukrajnán keresztül, míg 10%-a Fehéroroszországon keresztül jön hozzánk. Az EU saját energiakészlete felhasználásának csak a felét elégíti ki. Tehát az Európai Unió 50%-os energia-importfüggősége (olaj, szén, gáz) meglehetősen veszélyes, amely az idő múlásával egyre súlyosabb lesz, hiszen számítások szerint – ha csak nem történik valami változás –, 2030-ban elérheti a 70%-t is².

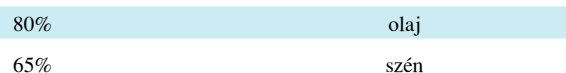
2005-ben az EU energiaforrásai:

2005-ben az EU energia-importfüggősége:

2030-ra várhatóan ez így változik:

Oroszországból származó földgáz legnagyobb importálói:

Németország	gázfogyasztásának 39%-a érkezik Oroszországból
Ukrajna	39%-a
Olaszország	30%-a
Törökország	63%-a
Franciaország	26%-a

Az orosz földgáztól leginkább függő tagállamok³:

Szlovákia	gázfogyasztásának 103%-a érkezik Oroszországból
Finnország	100%-a
Bulgária	94%-a
Litvánia	84%-a
Görögország	81%-a
Ausztria	74%-a
Magyarország	70%-a

Belgium, Írország, Portugália, Spanyolország, Svédország, és Nagy-Britannia nem importált földgázt Oroszországból. Norvégia és Dánia teljesen önellátó, sehonnán nem importál gázt.

ZÖLD KÖNYV GLOBÁLIS PRIORITÁSSÁ TESZI AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGOT, DE AZON BELÜL IS KIEMELI AZ ELLÁTÁS BIZTONSÁGÁT

A Zöld Könyv egyik fejezete kitér az ellátás biztonságára. A jelenlegi tendenciák alapján 2030-ra, az Európai Unió olajellátása 90%-ban, a gázellátása pedig 80%-ban az importtól fog függeni. Lehetetlen az olaj és a gáz árait előre jelezni, különösen, ha a fejlődő világ szükséglete olyan gyorsan növekszik továbbra is, mint ma. Ahogy azt a Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) miniszteri találkozója keretében 2005. május 2-án már jelezték, az energiahatékonyság e kihívás kezelésének egyik legfontosabb módszere.

¹ Január végére 22 tagállam nyújtott be javaslatot.

² Európai Bizottság Zöld Könyve az "Európai stratégia az energiaellátás biztonságának megerősítésére" címmel COM(2000) 769 final majd COM(2002) 321 final – hivatalosan magyar nyelven nincs meg e két dokumentum. Az angol címe: Green Paper "Towards a European strategy for the security of energy supply" majd Final report on the Green Paper "Towards a European strategy for the security of energy supply" http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/lpi_lv_en1.html

³ Az adatokat az International Energy Agency [Nemzetközi Energia Hivatal] és a BP 2005-ös statisztikai szemléje a világ energiafogyasztásáról szolgáltatta.

Energiapolitika: előzmények⁴ és friss jogdöntések

2000/77/EK irányelv	a belső villamosenergia-piacon a megújuló energiaforrásokból ⁵ előállított villamos energia támogatásáról	A villamos energia fogyasztás bizonyos hányadát megújuló energiaforrásból kell biztosítani 2010-re ⁶ .
2003/54/EK irányelv	a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről ⁷	Ez az irányelv mondja ki a piacnyitást. Azaz a tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított fogyasztók szabadon választhatnak energiaszolgáltatót: • legkésőbb 2004. július 1-jétől minden nem háztartási fogyasztó; • 2007. július 1-jétől minden fogyasztó
2003/55/EK	a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről	A fentebb említett határidők szerint történik a földgáz belső piacának liberalizációja is.
2005/32/EK	Energia-felhasználó termékek öko-tervezési követelményeinek meghatározására szolgáló keret létrehozásáról és a 92/42/EGK tanácsi irányelv módosításáról	Mielőtt valamely, Energia-felhasználó terméket (EuP) forgalomba helyeznének, fel kell tüntetni a CE megfelelőségi jelölést, és ki kell adni egy megfelelőségi nyilatkozatot, amellyel a gyártó biztosítja, hogy az EuP megfelel az alkalmazandó végrehajtási intézkedés minden lényeges rendelkezésének.
1775/2005/EK rendelet	Földgázhálózatokhoz való hozzáférést szabályozó rendelet	Belső piac egységesítése miatt diszkrimináció felszámolása a földgázszállító rendszerek hozzáférésekor.
COM (2003) 739	energia végfelhasználói hatékonyságról és az energiaszolgáltatásról szóló irányelv-tervezet [2006. június 1-vel várható a hatálybalépése]	A tervezet szerint minden tagország végfelhasználóinak évente 1%-kal kellene csökkenteniük az energiafelhasználást. A közszférára 1.5% vonatkozik.
COM (2005) 265	Zöld Könyv az energiahatékonyságról ⁸	

A zöld könyv célja – ezért azon korlátok azonosítása, amelyek jelenleg e költséghatékonyságot gátolják – mint például a megfelelő kezdeményezések hiánya, információhiány, a hozzáférhető finanszírozási mechanizmusok hiánya.

A zöld könyv célja továbbá azon lehetőségek azonosítása, amelyekkel ezek az akadályok kiküszöbölhetők, több alapvető fontosságú lehetséges intézkedést javasolva. Például:

- nemzeti szinten éves energiahatékonysági cselekvési tervek létrehozása;

- a polgárok jobb tájékoztatása;
- az adózás fejlesztése annak biztosítására, hogy a szennyező valóban fizessen;
- az állami támogatás oda irányítása, ahol az állam támogatása indokolt, arányos és szükséges az energia hatékony felhasználásának ösztönzésére;
- közbeszerzési eljárásokkal új energiatakarékos technológiák beindítása, például energiatakarékosabb autóké és informatikai berendezéseké;

⁴ További információ olvasható: Groó Rudolf környezetvédelmi szakértő "Energiapolitika, klímaváltozás és napenergia" c. munkájában.

⁵ "megújuló energiaforrások": a nem fosszilis megújuló energiaforrások (szél-, nap-, geotermikus, hullám-, árapály-, víz- energia, biomassza, hulladék-lerakóhelyeken és szennyvíztisztító telepeken keletkező gázok, biogázok energiája);

⁶ A nemzeti céllelőirányzatokat is tartalmazza az irányelv. Az EU célja 1997-re 13.9% volt, míg 2010-re 22%. Magyarország 3.6%-t tűzött ki, amely az EU -15 között a legalacsonyabb!

⁷ A Bizottság legkésőbb 2006. január 1-jén részletes jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben bemutatja a belső villamosenergia-piac kialakításában elért eredményeket.

⁸ Ezen a honlapon megtalálható a teljes határyanag: http://www.europa.eu.int/comm/energy/efficiency/index_en.htm

- új vagy jobb finanszírozási eszközök felhasználása, mind közösségi, mind nemzeti szinten, vállalatok és háztartások számára költséghatékony fejlesztésekre vonatkozó ösztönzések, nem támogatások nyújtására;
- továbblépés az épületek tekintetében és annak kisebb létesítményekre történő kiterjesztése olyan módon, mellyel biztosítható a költséghatékonyság és a további bürokrácia minimális mértéke;
- CARS 21 bizottsági kezdeményezés felhasználása az üzemanyag-takarékosabb járművek új generációja gyorsabb kifejlesztésére.

Egyes elemzések szerint Kína jelenleg egységnyi GDP termeléséhez ötször annyi energiát használ fel, mint az EU, az USA pedig megközelítőleg 50%-kal használ többet az EU-nál. A különösen Kínában és Indiában jelentkező fokozódó energiaszükséglet miatt az energiahatékonyság az egyik legfontosabb politika kell, hogy legyen. Amennyiben nem történik változás 2030-ra, Kínában 119%-os, míg Dél-Ázsiában (Indiával) 188%-os növekedés várható a jelenlegi energiafogyasztásukhoz képest. Ez a hihetetlen energiaiimport függőség hatalmas versenyt fog jelenteni a globális térben, amelyre Európának fel kell tudnia készülni.

EURÓPA SZÁMÁRA MEGOLDÁST JELENTHET:

1. Európai Energia Hálózatok összekötése, amely elősegítené például, hogy egy tagország ne egy gázvezetékhez legyen kötve
2. 2007-ig be kell fejezni az *energiapiac liberalizációját*, amely erősebb árversenyt és nagyobb átláthatóságot eredményezne a piacon.
3. A megújuló energiaforrások, alternatív új források, és a nukleáris energia előtérbe kell, hogy kerüljön
4. Az EU támogatások egy részét az energia területére kellene összpontosítani, azaz az energia innovációra és a K+F-re; az EU-nak *energiahatékony* meg kell őriznie vezető szerepét.

ENERGIAPOLITIKA: „TÖBB EURÓPÁT”

Az osztrák elnökségi programot *Schüssel* 2006. január 17-én mutatta be az Európai Parlamentben. Az osztrák miniszterelnök az év eleji gázválságra utalva kijelentette: „több Európát”, *hosszú távú perspektívát szeretne az energiapolitikában*. A soros elnök hozzátette: bár Ausztria lemondott az atomenergiáról, minden államnak meg kell adni a lehetőséget, hogy maga válassza meg, milyen energiaforrásokat részesít előnyben. A kancellár szerint viszont mindenképpen *közös energiabiztonsági szabályok* elfogadására, és a *megújuló energiákba történő befektetések növelésére* van szükség.

Andris Piebalgis, az Európai Bizottság energiaügyekért felelős biztosa a márciusi ülésre egy újabb Zöld Könyvet mutat be (a tervek szerint 2006. március 8-ra készül el).

Az európai energia politikáról szóló javaslat három fő területre koncentrál:

1. energia ellátás biztonságára – az EU-nak diverzifikálnia kell energia ellátását azáltal, hogy új szállítási infrastruktúra létrehozásába fektet be;
2. a piaci versenyre, ahol sok a visszaélés (jelenleg 6 ország esete van az Európai Bíróság asztalán); valamint
3. a fenntartható fejlődésre.

A javaslat kiáll az európai földgáz és villamosenergia piacainak teljes liberalizálása mellett, amelyet a 2003-as irányelvek vezettek be, de végrehajtásuk akadozik, valamint kitér az energiaellátás infrastruktúrájának megújítására, és az ellátási hálózatok összekapcsolására.

A nagyarányú célok elérése érdekében az Európai Energia Közösséget a tervek szerint kiterjesztenék Ukrajnára, Moldvára és Oroszországra is.

A Zöld Könyv minden valószínűség szerint elő fogja írni, hogy a tagállamok készítsenek éves energiajelentést az Európai Bizottságnak, amely a további EU koordináció alapja lehet.

HÁTTÉRALKUKAT KÖTNEK A TAGÁLLAMOK? KIROBBANÓBAN VAN EGY „ÚJ HIDEGHÁBORÚ”?

Az év végén kialakult orosz-ukrán gázár vita tovább mutat egy egyszerű piaci vitán. *Putyin elnök* nem titkolt célja, hogy Oroszország geopolitikai világhatalmát visszaállítsa úgy, hogy az energiapolitika veszélyes fegyveréhez nyúl. A *The Times Magazine* szerint az „új hidegháború” rányomja a 2006-os év külpolitika vonalvezetésére a bélyegét, hiszen ezentúl az energiapolitika és azon belül az energiabiztonság kulcskérdés lesz minden tárgyaláson.

A politika fintora, hogy az energiabiztonság az orosz elnökség alatt álló G-8-ak politikai prioritásai között is szerepel.

Az orosz-ukrán vita következményei már Európa-szerte érezhetőek. Például a lengyelek igencsak aggodnak *Angela Merkel* német kancellár asszony napokban tett kijelentése miatt, amely szerint Németország földgáz-csővezetékét tervez építeni a Balti-tenger alatt Oroszorszáig. A tervek szerint 2010-re adják át a csővezetékét. A lengyel védelmi miniszter, *Radosław Sikorski*, aggályait fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a németek megengedik-e majd a lengyeleknek, hogy kapjanak e földgáz szállítmányból.

Közben ukrán diplomaták kiszivárogtatták, hogy Oroszország, amely a német földgáz- és kőolajfogyasztás 1/3-t szolgáltatja, ingyen földgázt juttat Transznisztríának, hogy ezzel is támogassa a régió elszakadását Moldvától. Mindeközben Moldova az év elejétől nem kap gázt Oroszországtól, mert nem tudott megállapodni az árról. A GAZPROM az év elején duplájára emelte a földgáz árát (1000m³/160dollárra), amelyet Moldova nem tud kifizetni. Átmenetileg egyelőre Ukrajnától kapja az ország a gázt.

Az egyik brüsszeli kutatóintézet szakértői pedig azt állítják, hogy Ukrajna Iránnal paktál földgázügyben, s ezért elhatárolódik minden olyan EU kijelentéstől, amely Irán ellen irányul.

Magyarország – mivel importfüggősége az egyik legnagyobb a térségben -, szintén sürgősen kiutat keres az oroszországi gázszállítás monopolhelyzetéből fakadó függőségből. A magyar kormány szerint az Adriai-tengeren át kellene megépíteni azt a gázvezetékét, amely Horvátországon keresztül juttat földgázt Ausztriába és Magyarországra. A gázvezeték megépítéséhez a magyarok Brüsszel pénzügyi támogatását is kéri.

Az Európai Bizottság március 8-ra tervezett zöld könyvének némi gondolatát az *FT Deutschland* napilap idő előtt, kiszivárogtatta, többek között azt, hogy a Bizottság szerint a nagy felhasználó tagállamok 2006. január óta nemhogy összefognának, hanem potenciális ellenségként kezelik egymást, amikor az energiaiimportra kerül a szó. Amennyiben a tagállamok teljesen belemerülnek a magánérdekeket szem előtt tartó vitába, az „új hidegháború” idézőjelei mindenki megdöbbenésére el fognak tűnni, s marad a kérdés: 2006-ban egy új hidegháború veszi kezdetét?

Dr. Voller-Szenci Ildikó

2006. február, Brüsszel

Aditus-projektek

Rovatunkban a tanácsadók által elkészített és menedzselte projektek közül válogatunk.

Oktatási minőségfejlesztés Nagykamarás községben

2005. november 4-én, „Iskolai oktatás-nevelés minőségének fejlesztése Nagykamarás községben” címmel adta be – azóta pozitív elbírálásban részesült – pályázatát a nagykamarási Arany János ÁMK Általános Iskolája a HEFOP/2005/2.1.8. „Egyiskolás települések többségében halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat oktató iskoláinak fejlesztése” című felhívásra.

A PROJEKT KÖRNYEZETE

A település: Nagykamarás község Dél-Békés Megyében található, gazdasági, társadalmi, infrastrukturális szempontból elmaradott település. Periférikus fekvésű, tömegközlekedési eszközöktől elzárt, vasútállomása nincs, a környékben lévő munkahelyek elérési lehetőségei alacsonyak. Ipari jellegű üzemmellel nem rendelkezik, lakossága elsősorban – a kiszámíthatatlan bevételi forrást jelentő – mezőgazdasági termelésből él. Megyei átlagot meghaladó a munkanélküliségi ráta, nagy az elvándorlás aránya. A helyi társadalomban egyre nagyobb számban jelennek meg a társadalmi perifériára szorult emberek, családok.

Az iskola: minden évfolyamán egy osztály tanul, a szakos ellátottság nem teljes. A diákok 53%-a halmozottan hátrányos helyzetű. Az iskola épülete 100 éves, terei, infrastruktúrája felújításra, fejlesztésre szorulnak. A számítástechnikai, oktatástechnikai infrastruktúra elavult, kevés és régi számítógép áll a gyermekek rendelkezésére. A tantestület innovatív, kész a megújulásra, elkötelezett nevelője-oktatója a rá bízott diákságnak. A forráshiánnyal küzdő fenntartó nem tudja a normatívan felül támogatni az intézményt, bevételeik nincsenek, így a kötelező feladatok ellátása is évről-évre nehezebb.

A PROJEKT KONKRÉT CÉLJAI

- A hátrányos helyzetű tanulóknak nyújtott szolgáltatások minőségének javítása Nagykamarás községben;
- Az iskolában tanuló gyerekek továbbtanulási esélyeinek javítása, növekedjen az érettségit adó középiskolákban továbbtanulók aránya;
- Az innovatív pedagógiai módszerek – pl. informatikai eszközökkel támogatott oktatás – alkalmazásához szükséges infrastrukturális és humán-infrastrukturális feltételek megteremtése;
- Az iskolánkban oktató pedagógusok és tanulók digitális írástudásának javítása;

- Az intézmény tantestületének tagjai a tanulók képességeinek maximális kibontakoztatásához szükséges korszerű pedagógiai ismereteket sajátítsanak el;
- A szülők, a szélesebb társadalmi környezet és az iskola a partneri kapcsolatainak erősítése.

CÉLCSOPORTOK

Az intézményben dolgozó pedagógusok Közvetlenül részt vesznek a projekt végrehajtásában, majd az eredmények fenntartásában. Képzésekben részesülnek, szakmai munkát (pl. az innovatív pedagógiai módszerek adaptálása során tanmenetek átdolgozása, műhelymunka regionális munkacsoportokban) végeznek, valamint működtetik a Társadalmi kerekasztalt.

Az iskola jelenlegi és leendő – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – tanulói. Ok azok akik a projekt során megvalósuló pozitív változások eredményeiben elsősorban részesülnek. A pedagógiai módszertani kultúra valamint az oktatás infrastruktúrájának fejlesztése révén javulnak iskolai eredményeik, továbbtanulási esélyeik, jobban meg fogják felelni a rájuk váró munkaerő-piaci elvárásoknak, életpályakezdésük eredményesebb lesz.

Társadalmi szereplők – az óvoda; Családsegítő Szolgálat, Önkormányzat, Képviselő Testület, Védőnői Hálózat, ÁMK-Szék, egyéb civil szereplők képviselői közvetlenül részt vesznek a projekt végrehajtásában, majd az eredmények fenntartásában. Képzésben részesülnek (min. 10 fő), valamint működtetik a Társadalmi kerekasztalt. (min. 15 fő) Hidat képeznek az iskola és a szülők között, szemléletváltásuk elengedhetetlen.

A CÉLOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN A PROJEKT KERETEI KÖZÖTT FOLYTATOTT TEVÉKENYSÉGEK

A projekt kapcsolódik a HEFOP/2004/2.1.1 központi programhoz, amely a hatékony együttnevelés elterjesztését szolgálja.

A KONKRÉT TEVÉKENYSÉGEK:

- Integrációs akcióttervet készítenek az IPR (Integrációs Pedagógiai Rendszer) kialakításának és működtetésének előfeltételeként.
- Egyéni haladási naplót vezetnek tanulóinkról, haladásukat negyedévente értékelik, megteremtve ezzel a gyermekközpontú, egyénre szabott oktatás egyik feltételét.

- *Pszichológus és gyógypedagógus* óraadó bevonásával teszik teljessé a gyermekre szabott fejlesztést.
- Két tantárgy és évfolyam esetében – kísérleti jelleggel – megteremtik az *informatikai eszközökkel támogatott képzési profil* infrastrukturális és személyi feltételeit. A kidolgozott programok bevezetése, értékelése után kiterjesztik azok eredményeit más tárgyakra és évfolyamokra is.
- *Segítő iskolai környezet létrehozása* érdekében partnerként kell megnyerni a gyermekek életében releváns társadalmi szereplőket.
- *Informatikai képzésben* részesül 15 fő, javítva a pedagógusok és társadalmi segítőik digitális írástudását.
- Bővíti *szakkönyvbázisukat*, ezzel segítve a pedagógusaink önképző tevékenységét, hozzájárulva a szakmai/módszertani munka színvonalának emeléséhez.
- *Mobil nyelvlabor* beszerzésével és működtetésével teszi *hatékonyabbá a nyelvoktatást*. Az alsós évfolyamokon – óraadó bevonásával – is bevezetésre kerül az angol nyelv oktatása.
- *Mozgó pályaaorientációs szolgáltatást* (pl. pályaválasztási tanácsadó időszakos bevonása, továbbtanulók kísérése középiskolák nyitott napjaira) nyújtanak a továbbtanulás előtt állóknak.
- *Rendhagyó irodalomórák*, egyéb közösségi programok szervezésével csökkentik a diákok szocio-kulturális hátrányait.
- *Gyógypedagógiai képzésbe* irányítanak 1 fő óvodapedagógus kollegát, hogy később folyamatos szakmai segítséget kapjanak a hátránnyal, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztésére.
- *Fejlesztőpedagógus* képzésbe iskoláznak be 1 főt az iskola és 1 főt az óvoda részéről. Ezzel régen élő igényt elégítenek ki mind a diákok közt meglévő egyéni hátrányok megszüntetése, mind az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése tekintetében.
- Az *óvoda–iskola átmenet megkönnyítésére* komplex „szolgáltatásokat” nyújtanak a leendő és kisiskolások számára. (pl. tanítók, óvók rendszeres hospitációja, időszakos megkönnyítő rendezvények.)
- A projekt során *menedzsment működtetése biztosítja* a tevékenységek megvalósítását, és hogy a tevékenységek a célok elérésének irányában hassanak.
- A tevékenységeket, azok eredményeit folyamatosan *méri, értékeli*.

A MEGVALÓSÍTÁSTÓL VÁRT EREDMÉNYEK

A PROJEKT HATÁSÁRA

- évente cc. 100 fő gyermek részesül magasabb minőségű oktatásban-nevelésben, a más településekre eljárók száma csökken;
- évente cc. 55 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek nőnek továbbtanulási esélyei, egyre többen kezdhetik meg középiskoláikat érettségig adó intézményben;
- évente cc. 100 fő gyermek oktatásában használják az innovatív pedagógiai módszereket;
- az első évben 24 fő (majd az implementáció hatására évente egyre több) gyermek részesül informatikai eszközökkel támogatott oktatásban;
- 15 fő pedagógus és pedagógiai munkát segítő szakember, valamint évente cc. 100 gyermek részesül számítástechnikai képzésben, a falu digitális írástudóinak száma lineárisan nő;
- 27 fő részesül a központi program nyújtotta képzésekben, ennek hatására évente 100 gyermek oktatásában/nevelésében alkalmazzák a képességeik maximális kibontakoztatásához szükséges ismereteket;
- a szülők nagyobb arányban (az eddigi 40%-al szemben várt min. 60%-ban) érdeklődnek gyermekük előmenetele, az iskola élete és tevékenysége iránt. Többen vesznek részt a közös programokban, tevékenységekben. A társadalmi szereplők aktívan részt vesznek az iskola munkájában, a gyermekek hatékonyabb oktatása-nevelése érdekében. (8 intézmény/szervezet).

Ökrös Éva
tanácsadó
Aditus Kft.

A PPP projektek életciklusa IV.

Az önkormányzati fejlesztések legnagyobb akadály a forráshiány volt, a forráshiány és a jövőben is a forráshiány lesz. Ez azonban nem leküzdhetetlen akadály. Az alábbi cikksorozatban azt kívánjuk bemutatni, hogy a köz- és a magánszféra eme speciális együttműködési formája milyen megoldásokat kínál a fejlesztésre fordítható pénzeszközök szűkösségének problémájára, milyen előnyök és milyen nehézségek és buktatók mellett. Kíséreltet tesziunk arra, hogy felvázoljuk egy PPP projekt megvalósításának alapjait, bemutassuk a megvalósítás feltételeit, annak menetét, a projektben résztvevők körét, azok speciális feladatait, valamint azt a különleges pénzügyi konstrukciót, ami elkülöníti ezt a fajta beruházási modellt a többitől.

Jelen cikkünkben a PPP projektek alapciklusaival fogunk foglalkozni. Ezek ismerete azért nagyon lényeges, mert az alapciklusok rendszerező bemutatása segíteni fog bennünket abban, hogy a későbbiekben – amikor már az egyes ciklusokon belüli mechanizmusok sajátosságait, részleteit vesszük górcső alá – is át tudjuk látni az egész folyamatot, és lássuk, hogy az egyes, olykor lényegtelennek tűnő apróságok miképpen kapcsolódnak be a nagyobb ívű, általánosabb folyamatokba, és ezzel miképpen gyakorolnak hatást akár az egész projekt kimenetelére.

A PPP alapciklusai

A PPP projekt élettartamának a legegyszerűbben nézve három fő szakasza van: a tendert megelőző események, a tendereljárás, a tendert követő események. Ez a felosztás, mint az látható, a tendert helyezi a középpontban, azt a tendert, ahol eldől, hogy kik, milyen feltételekkel, milyen feladatokkal, milyen garanciákkal, és a többi, léphetnek be a projekt társaságba, tehát amelyen eldől, hogy az állami szereplőn kívül konkrétan melyek lesznek azok a cégek, amik részt vállalnak a PPP projekt megvalósításában. Azonban ha ezt a felosztást kicsit továbbontjuk, akkor talán egy jobban kezelhető folyamatleírást fogunk kapni, ezért most így járunk el, és a PPP projekt menetében hat alapciklust különítünk el. Ezek pedig a következők lesznek: 1) előkészítés, 2) pályázat, 3) kivitelezés, 4) üzemeltetés, 5) életciklus kiterjesztése, 6) utókövetés.

1. Előkészítés

Az előkészítés a projektötlet felvetődésével veszi kezdetét, amely e szakaszban kerül definiálásra és kidolgozásra. (Mint arra már korábban utaltunk, a projekt ötlete mindig a közszféra felől érkezik.) Miután megtörtént annak pontos meghatározása, hogy mit is szeretne az állami szereplő a PPP keretei között megvalósítani, legelőbb is arra a kérdésre kell választ találni, hogy egyáltalán megéri-e az adott esetben ezt a megvalósítási modellt választani. Ennek eldöntésére projektterv készül, amely azon túl, hogy tartalmazza a projekt lényegesebb elemeinek bemutatását, a megvalósítandó szolgáltatás lényegre törő leírását, a projekt pénzügyi konstrukcióját, tartalmaz még egy összehasonlító elemzést is. Ennek az elemzésnek célja, hogy a hagyományos megvalósítási modellekkel összevetve megmutassa, hogy az adott esetben jobb-e, hatékonyabb-e, gazdaságosabb-e a PPP konstrukció, s ha igen, miért (futamidő, cash-flow, díjfizetési struktúra, kockázati regiszter, stb.). A projekttervezetben külön, hangsúlyosan kell kezelni a költség-hatékonyság vizsgálatát, amelynek keretében – úgynevezett alternatív ajánlatként – bemutatásra kell, hogy kerüljön a Public Sector Comparator (PSC) érték, amely a projekt nettó jelenértékét (NPV) adja meg hagyományos állami beruházás és üzemeltetés esetén. A PSC tehát azt az árat mutatja, amelyért az adott projekt mint hagyományos állami beruházás valószínűsíthető meg. Tehát a projektterv egyfelől megalapozza a PPP konstrukció melletti döntést, másfelől pedig egyfajta sorvezetőként szolgál a tenderkiírásra való felkészülésben és a tenderdokumentáció kidolgozásában.

2. Pályázat

A pályázat, tenderezetés célja itt is, mint mindenhol, az, hogy a megrendelő, jelen esetben az állam versenykörnyezet teremtésével tudja

kiválasztani azt az ajánlattevőt, amelyik az összességében legelőnyösebb ajánlatot teszi. A Közbeszerzési Törvény előírásai szerint egy bizonyos értékhatár felett mindenképpen pályázat útján kell kiválasztani azt a magántársaságot, amelyiktől az állam a számára szükséges szolgáltatást megveszi. A törvény ugyanakkor lehetőséget biztosít tárgyalásos eljárás folytatására is, amely a PPP projektek esetében, azok összetettségéből következően szerencsésebb. Arról nem is szólva, hogy a tárgyalásos megoldás abból a szempontból is jobb, hogy abban lehetőség nyílik a közvetlen alkura (iteratív folyamat), amely tovább erősíti a megrendelő pozícióját. A tenderezetési eljárás záróakkordja mindig a szerződés kötése. Annak a szerződésnek a megkötése, amely a teljes életciklus alatt meghatározza a projekt kibontakozásának sarokpontjait.

3. Kivitelezés

A kivitelezést mindig egy, a projekt társaság tagjaként is megjelenő fővállalkozó tartja kézben, koordinálja, pontosan azért, hogy a projekt e szakaszának is legyen külön gazdája. A kivitelezést végző szereplő – mint ahogy arra már korábban utaltunk – már jóval a konkrét munkálatok megkezdése előtt belép a szereplők közé, hiszen csak így oldható meg az, hogy a megrendelő és a későbbiekben a szolgáltatást végző igényei is meg tudjanak jelenni, valamint, hogy már a tervezés időszakában is fel tudjanak vetődni azok a főként műszaki és technikai kérdések/megoldások, amelyek a kivitelezési munkák során amúgy is a felszínre jönnének. Problémát ebben a szakaszban főként az szokott jelenteni, hogy a kivitelező cég túl vállalta magát így nem tudja tartania a saját maga által kitűzött, bevállalt határidőket, ami aztán hosszú pereskedéshez is vezethet.

4. Üzemeltetés

Az üzemeltetés a PPP projekt leghosszabb alapciklusa, hisz normál esetben 15-25 évig is tarthat. Ez mutatja, hogy a projektszerződés megkötésénél a potenciális üzemeltetővel folytatott tárgyalások bizony a legnehezebbek között vannak, hisz az ő munkájuk tart a legtovább, ezért az őket érintő kockázatok meghatározása és megosztása a legnehezebb, hiszen előfordulhat, hogy akár 25 évre előre kell gondolkodni, és kidolgozni a kölcsönös garanciák rendszerét. E nehézségek, valamint ezek kiküszöbölésére kidolgozott irányítási, ellenőrzési és konfliktuskezelési mechanizmusok részletes bemutatására azonban nem most, hanem a kockázatmegosztásról, kockázatátvitelről szóló írásainkban fog sor kerülni.

5. Az életciklus kiterjesztése

Itt mindösszesen arról van szó, hogy a PPP modell lehetőséget ad arra, hogy a projekt életciklusát megnyújtsák, és az eredetileg tervezettnél hosszabb ideig álljon PPP keretek között rendelkezésre a szolgáltatás. Ennek okaival, és eseteivel azonban úgyszintén elkövetkező írásainkban fogunk foglalkozni.

6. Utókövetés

Az utókövetés beiktatása azért fontos a rendszerbe, mert a PPP egyes ciklusainak, valamint az egész projektnek a lezárultával sok haszonnal járhat a folyamatok, az eredmények és a hibák számbavétele, valamint az ezekből adódó tanulságok levonása. És annak figyelemmel kísérése sem teljesen irreleváns, hogy a projekt miként él tovább a PPP konstrukció felbomlása után.

Látható tehát, hogy a PPP elméleti megalapozása, valamint a konstrukció kialakulása óta eltelt idő gyakorlati tapasztalati viszonylag jól kikristályosították a projekt menetének lépéseit, valamint az egyes alapciklusokban megvalósítandó feladatok és elvárt eredmények rendszerét. Következő írásunkban a PPP sajátos pénzügyi rendszerének bemutatásával fogunk foglalkozni, valamint megkíséreljük bemutatni azokat a sajátosságokat, amelyek a PPP-t, annak ellenére, hogy összességében egy drága megoldásról van szó, mégis gazdaságossá teszik.

Hetyey Gábor
tanácsadó

A MAGYAR VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI ALAPÍTVÁNY MIKROHTEL PROGRAM

Beruházáshoz – fejlesztéshez – forgóeszközhöz – kedvezményes hitelhez juthatnak a kisvállalkozások

A mikrohitel jellemzői

- a felvehető maximális hitelösszeg 6,35 millió forint,
- a futamidő beruházási hitel esetén 8 év, forgóeszköz-hitelnél 3 év
- a hitel kombinált felhasználása is lehetséges, fejlesztésre és forgóeszközhöz is fordítható
- a megítélt mikrohitel összeg 50 %-a előfinanszírozásként azonnal felvehető utólagos elszámolással
- a mikrohitel kamata jelenleg 6 %
- a mikrohitel kamata a mindenkorin jegybanki alapkamathoz igazodik, $\pm$ 3 százalék
- a türelmi idő 6 hónap
- egymást követően háromszor is felvehető
- induló vállalkozások is igényelhetik
- a hitel szektor-semleges: termelő, szolgáltató, kereskedő, mezőgazdasági, stb. vállalkozók is megkaphatják
- az ország egész területén hozzáférhető

Feltételek

- A foglalkoztatottak száma nem lehet több 9 főnél.
- Az éves árbevétel nem haladhatja meg a 200 millió forintot.
- Egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkezők, és a cégnyilvántartásba bejegyzett vállalkozások igényelhetik.
- A vállalkozásnak nem lehet köztartozása ill. más bank felé lejárt hiteltartozása.
- A cég nem állhat sem csőd, sem felszámolás, sem végelszámolás alatt.
- Életképes üzleti terv és 20 % saját erő szükséges.
- Magyarországi székhelyű kell, legyen a vállalkozás, a külföldi tulajdon részaránya nem lehet több 25 %- nál.
- Megfelelő fedezet szükséges.

Ígényelhető

A HELYI VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI ALAPÍTVÁNYOKNÁL

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: WWW. MVA. HU, TELEFON: 481 – 4600

Az európai uniós és állami forrásból finanszírozott Mikrohitel Program általános célja a családi-mikro- és kisvállalkozások, kisiparosok támogatása pénzügyi segítségnyújtással és tanácsadással. Az 1992 óta működő program keretében eddig több mint 26.000 vállalkozás jutott kedvezményes hitelhez, 36 milliárd forintot meghaladó összegben.

A konstrukció folyamatos működését biztosítva, a változó körülményekhez igazodva, eddig több módosítás történt. Legutóbb 2005. december 20-án, amikor a gazdasági és közlekedési miniszter döntése értelmében többek között, 5 millióról 6,35 millióra emelték fel a maximális hitelösszeget, és lehetővé tették, hogy a teljes hitelösszeg forgóeszközhöz is fordítható legyen. Az Országos Mikrohitel Alap ún. visszaforgó típusú, ahol a jelenleg rendelkezésre álló keretösszeg több, mint 5 milliárd forint.

Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány

1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113., Tel.: 06-1/481-4600, Fax.: 06-1/481-4601

E-mail: info@mva.hu, Web: www.mva.hu

NYITVATARTÁSI IDŐ: hétfőtől csütörtökig 9-16 óra, pénteken 9-14 óra.

Információ: dr. Nagy Estilla Virág

ROP központi képzési programok

EGYRE TÖBB A SIKERES JELENTKEZÉS A ROP 3.1.2 PROGRAMBAN

A „Tertületfejlesztésben érintett intézmények és civil szervezetek kapacitásépítése” címmel meghirdetett képzési programban a felhívás megjelenése óta eltelt tíz hónapban több mint 15000 érdeklődő böngészett a képzési lista kínálatában, és a hét régióban a benyújtott jelentkezések száma meghaladja a háromezretet. Január elejéig közel 1900 jelentkezővel kötöttünk képzési költség-térítési megállapodást, közülük 348 fő már sikeresen el is végezte a kiválasztott képzést.

A benyújtott jelentkezések minősége jelentősen javult azóta, hogy tavaly nyáron egyszerűsödött a jelentkezés folyamata. Az elutasítás leggyakoribb oka azonban továbbra is az, hogy a jelentkezők nem jogosultak a pályázat beadására, ill. az, hogy jogosultságuk megállapításához nem a megfelelő és a felhívásban kért igazolásokat nyújtják be. A jelentkezések elősegítésében a képzőintézmények együttműködő partnernek bizonyultak.

A közeljövőben várható a jelentkezők körének bővítése, elsősorban az önkormányzati intézményekre vonatkozóan. A módosított felhívást a www.vati.hu/rop31 oldalon lesz elérhető az érdeklődők számára. A képzésekre a képzési keret kimerüléséig lehet jelentkezni.

Bővebb információ: www.vati.hu/rop31.

A jelentkezéssel kapcsolatosan további felvilágosítást a jelentkezők a munkavégzésük helyszínére vonatkozó regionális fejlesztési ügynökségtől kaphatnak.

TOVÁBB BŐVÜL A TÉMALISTA A ROP 3.4.2 PROGRAMBAN

A „Régióspecifikus szakképzési és szakmai továbbképzési programok” című program első képzési listája 2005 novembere óta nyilvános, amelyet azóta több, mint kétezren látogattak meg. A képzési program célja, hogy az egyes régiók kulcsfontosságú ágazataiban és hiányszakmaiban támogassa a kis- és középvállalkozások, mikrovállalkozások munkatársai és az alkalmazottak, önfoglalkoztatók szakképzését és szakmai továbbképzését.

A közeljövőben a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara közreműködésének köszönhetően kibővült formában jelenik meg a régiós témalista. Ez a témalista jelzi azokat a területeket, amelyeken az előzetes felmérések szerint az adott régióban képzésre, továbbképzésre van szükség. A témalista alapján a képzőintézmények is új képzési ajánlatokkal jelentkezhetnek. A képzési listán jelenleg – régiótól függően – 20-40 képzés közül lehet választani. A képzéseknek 2007. végéig fejeződnek be. A képzésekre vállalkozások, valamint alkalmazottak, önfoglalkoztatók, társas vállalkozások személyesen közreműködő tagjai, segítő családtagok jelentkezhetnek és igényelhetik a képzés díjának részleges megtérítését.

Bővebb információ: www.vati.hu/rop34

A programmal kapcsolatos tájékoztatásért forduljon a VÁT Kht. regionális képviselőihez. Információs és segítségnyújtás a megyei kereskedelmi és iparkamaráknál.

Fotó: RAG

Európai típus és példány

GONDOLATOK ESSEN ÉS GÖRLITZ JELÖLÉSÉHEZ AZ EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA 2010 CÍMRE

A német Európa Kulturális Fővárosa program keretében ez év március 10-én hirdette ki álláspontját a Német Kultuszminiszteri Konferencia által felkért héttagú zsűri. A javaslat a tíz versenyben lévő német város közül Essen pályázatát első, Görlitzét második helyen ajánlotta a Német Szövetségi Tanács (Bundesrat) figyelmébe, amely az ajánlást elfogadva április 29-én e két várost küldte meg az Európai Parlamentnek Brüsszelbe, ahol 2006 novemberében dől el, hogy a kettő közül melyik lesz a magyar kulturális főváros tandem partnere 2010-ben.

A hónapokon át rokonszenves versengést folytató tíz pályázó német város, Braunschweig, Bréma, Essen, Görlitz, Halle an der Saale, Karlsruhe, Kassel, Lübeck, Potsdam és Regensburg esélyeit számos szempont alapján latolgatta a sajtó és a közvélemény. Sejtethető volt, hogy a zsűri a szűkebb kulturális döntési szempontokon túl demokratikusan gondolkodva, Németország különleges föderális, geopolitikai, történelmi és gazdasági tulajdonságait megfontolva fog döntést hozni, amelynek már az az elvárás is része volt, hogy a zsűri ne egy, hanem legalább két, de legfeljebb négy várost nevezzen meg az ajánlásban. Ebből arra is lehetett következtetni, hogy egy nyugat- és egy kelet-német város fog szerepelni a javaslatban. Kérdés maradt ugyanakkor, hogy a kelet-nyugati problematika mellett a zsűri figyelembe veszi-e a Németországra szintén jellemző észak-déli különbségeket is, és – mintegy szimmetrikusan – egy északi és egy déli várost is továbbjuttat. Szinte minden érintett és megfigyelő biztosra vette Bréma jó esélyeit, de a vezérgondolat miatt különösen fontos pályázatok között tartották számon Görlitz, Halle, Essen és Karlsruhe koncepcióit is: Görlitzét a lengyel-német kapcsolatépítés, Halléét a zsugorodó város problémaköre, Essenét az ipari terület (Ruhr-vidék) kulturális transzformációja és Karlsruhéét a jog mint kultúra tematika miatt. De világszínvona-

lú épített öröksége okán minden további nélkül szóba kerülhetett Potsdam vagy Regensburg támogatása is.

Az Európai Unió által megfogalmazott kiválasztási kritériumoknak a zsűri indoklása szerint többé-kevésbé mind a tíz város megfelelt. Persze ennek az általános kritériumrendszernek megvan az a hátulütője, hogy éppen az átfogó jellege miatt a városi életformával és politikával szemben támasztható összes követelményt érinti. Így például a város hozzájárulását az európai művészet- és szellemtörténethez, egész Európára kisugárzó kulturális rendezvények támogatását, a kulturális kreativitás támogatását, a városlakók részvételét a pályázati projektekben, a projektek hosszabb távú fenntarthatóságát és hatását, a pályázat sajtóban való megjelenítését és turisztikai hatását, a nemzetközi dialógus erősítését, a város történelmi örökségének és életminőségének bemutatását, illetve fejleszthetőségét. Az általános követelményrendszer ugyanakkor – olvasható az indoklás szövegében – „figyelman kívül hagyja a pályázatok valódi értékét, vagyis azt, hogy a tíz város mindegyike olyan különleges főtémát prezentál, amelyik megérdemelné, hogy 2010-ben az európai szinten beszéljenek róla”. Ezért a zsűri mindenekelőtt arra a szempontra koncentrált, hogy a tíz város közül melyik volt képes olyan témára építeni a pályázatát, amelyik új kérdéseket vet fel, európai jelentősége van, és a belátható jövőben sok más európai város politikai/fejlesztési programját meg fogja határozni.

Ennek ismeretében jobban megérthetjük, hogy miként eshetett a választás éppen Essen és Görlitz városára. A zsűri logikája szerint az Európa Kulturális Fővárosa címre nem feltétlenül olyan városok kerestetnek, amelyek a legeredetibb művészeti ötleteket vagy a legbiztosabb gazdasági megvalósíthatóságot és a legtöbb turistát ígérnek, hanem olyanok, amelyekre némileg naivan és leegyszerűsítve, de jó szívvel mondanánk: „Itt én is szívesen él-

FOTÓ: RTG/LUEGER

nék.” A zsűri olyan városokat keresett tehát, amelyek modellértékű, de megvalósítható pályázatot nyújtottak be, és mindekelőtt különösen *jó példányai* bizonyos európai várostípusoknak, ami alatt a mai Európa több városára jellemző közös problémákat, feladatokat és megoldandó kérdéseket kell értenünk. De lássuk, melyik két típusnak a jó példánya Essen és Görlitz!

Az „Átalakulás kultúrával – kultúra átalakulással” mottó hirdető, első helyen kiemelt Essen az 5,3 millió lakosú Ruhr-vidék „nevében” pályázik az Európa 2010-es Kulturális Fővárosa címre. Görlitzhez hasonlóan, amelyik a Neiße keleti partján fekvő lengyel Zgorzelec nevében is küzd e címért, Essen pályázata is messze túlmutat tehát a város közigazgatási határán. Ez nagy előny a program gazdagsága és a megszólítható tömegek szem-

pontjából még akkor is, ha a pályázó városok, szigorúan véve az Európai Unió kiírásának szövegét, kizárólag egyedül és csak saját maguk nevében pályázhatnak. Ugyanakkor az európai városi problématípus – az ipari környezet és örökség kulturális újraértelmezésének szükségyszerűsége – Essen mellett valójában a Ruhr-vidék minden nagyvárosára, például Bochumra, Dortmundra vagy Wuppertalra is jellemző. Nem véletlen, hogy a pályázatban számos olyan kortárs művészeti installáció szerepel, amely ipari műemlékeket értelmez újra fényel, új anyagokkal vagy funkciókkal. Jó példa erre a már ma is világörökségi helyszínként számon tartott Zollverein épületegyüttese. Az *Invisible City – Die zweite Stadt* (Láthatatlan város – Második város) című projekt keretében pedig az ezer méter mélyen húzódó egykori bányajáratok válnak a kortárs médiaművészetek egyedülálló földalatti utcájává. Ilyen – egykor sikerághozatnak számító – nehézipari és bányarégiók Európa szinte minden országában előfordulnak, legyen szó akár a volt szocialista országok erőltetetten iparosított körzeteiről (például Ózd és vidéke, Katowice és Felső-Szilézia, Schwarze Pumpe és a Lausitz-vidék), akár Liverpoolról vagy az európai integráció kezdetén, a Montánunió létrejöttében is kulcsszerepet játszó európai német mítoszról, a Ruhr-vidékről. Essen és a régió ugyanakkor nem csak a pusztuló és/vagy átalakuló ipari környezet szempontjából modellértékű Európában: London és Párizs után a kontinens harmadik legnagyobb agglomerációja és (nem csak ipari) olvasztótégelye, amelyben 140 (!) nemzetiség él egymás mellett, azok teljes kulturális palettájával. Összességében megállapítható, hogy Essen és a Ruhr-vidék pályázata egyfajta *hálózat-modellt* jelenít meg, amelyet egy hatalmas agglomeráció városai képeznek. Görlitz viszont a *híd-modell* prototípusa, amely – szintén több szinten értelmezve – hídverés két volt történelmi városrész, két jelenlegi ország, történelmi korok és egymás mellett élő generációk között. A két pályázatnak külön érdekessége, hogy mind Essen esetében a *hálózat*, mind pedig Görlitz esetében a *híd* szó szerinti értelemben és közvetlenül megtapasztalható módon is értendő, hiszen a Ruhr-vidék sűrű autópálya, vasút és víziút-hálózata kulturális szempontból is nagy kihívás a szervezőknek, Görlitzet pedig több évtizednyi elhatárolódás után csupán néhány éve köti össze újra városi gyaloghíd Zgorzeleccel (noha egykor 4-5 híd ívelt át a Neißen a városon belül). A háló-

FOTÓ: RAG

FOTÓ: RTG/VOLLMER

zatosság és a hídépítés gondolata egyértelműen felismerhető a két város 2010-es logójában is.

A „Senkiföldjéről Európa szívébe” kíván visszatérni a német–lengyel ikerváros Görlitz–Zgorzelec. A pályázat másik szlogenje – „Európa kulturális fővárosát építjük” – szimpatikus szerénységről tanúskodik, hiszen a hiányzó hidak felépítésén kívül az elmúlt 40-50 esztendő súlyos lelki és fizikai sebeit is gyógyítani kell a „felépülés” ideje alatt. Hiába feküdt a város már évszázadokkal ezelőtt két fontos európai kereskedelmi útvonal kereszteződésében, hiába a reneszánsz kor és a századforduló gazdasági-kulturális öröksége, ha az utóbbi évtizedekben egy hideg és álmos európai peremvidéken sorra pusztultak a mostanra viszont aprólékosan felújított építészeti és a folyamatosan megújuló szellemi kincsek. A német oldalon megcsodálható cifra homlokzatok mögött azonban munkanélküliség, elvándorlás, üresen tátongó lakások és üzlethelyiségek húzódnak. A megosztott város összenövésztése még sokáig tart, de az ennek érdekében folyó erőfeszítések, amelyek ezúttal azonban a nyelvi és nemzetiségi különbségeket nyereségként és lehetőségként dolgozzák fel, egyértelműen európai modellt jelenítenek meg. Görlitz az európai egyesülés műhelyeként vagy építkezési területeként határozza meg önmagát. Példánya annak a várostípusnak, amelybe Komárom–Komárno-tól Cieszyn–žeský Těšín-ig számos európai határváros tartozik, s amelyekben szintén a köhidak építése és a szellemi szálak újrafűzése az alapvető feladat, s amelyhez – minden szkepticizmus ellenére – az európai egyesülési folyamat kínál megfelelő keretet. Nem csoda hát, hogy a görlitzi pályázat középpontjában a *Brückenpark Neiße* (Neiße-Hídpark) című projekt áll. A Hídpark lesz az új kétnyel-

vű és kétnemzetiségű – sőt, még jelentős görög kisebbséggel is bíró – európai város szellemi-kulturális centruma. A folyó két partján elterülő közvetlen határvidék új, közös térré alakul, ahol oktatási, kulturális és szabadidős intézmények foglalnak helyet. Ezen a helyszínen és a környék jelentős épületeiben már jelenleg is rendszeresen zajlanak tematikus fesztiválok, amelyek az építészet, a kortárs képzőművészet és irodalom vagy a közélet számos kérdését és eredményét mutatják be német–lengyel–nemzetközi kontextusban.

Essen és Görlitz: két alapvetően eltérő történelmű, összetételű és háttérű város – két európai prototípus, melyek kiemelkedő példányai saját kategóriájuknak. Pályázásuk nem pusztán jó lehetőség, hanem alapvető szükséglet. A zsűri érvelése tehát érthető, bár azt is észre kell vennünk, hogy a pályázatok középpontjába helyezett, és a zsűri által oly nagyra értékelt két releváns európai alaptéma éppen Essen és Görlitz esetében kevésbé a pályázat kreativitásának, mint inkább a két város – pályázat nélkül is meglévő – *adottságainak* köszönhető. Ugyanakkor Essen is, Görlitz is képes kifejezni a Európa 2010-es Kulturális Fővárosa címre beadott pályázatán keresztül a város lakóinak elszánt megújulási és változtatási készségét. Essen és a Ruhr-vidék százötven éves ipari urbanizációs múltja ellenére is szeretne új, kulturális és tudásalapú életformát kínálni egy hatalmas városhálozatnak, Görlitz pedig saját kulturális önmeghatározásával példászerűen feldolgozhatja a háborúk, elűzések és megosztottságok által megnyirbált – sajnálatosan európai – történelmét. Így válhatnak „élhető” európai városokká.

Méhes Márton, Berlin

Forrás: *Európai Utas* 61. (2005/4.) szám (www.europaiutas.hu)

Az ipar regionális sajátosságai

2004-ben közel 90 ezer *ipari vállalkozást* tartottak nyilván az országban, háromötödük társas, kétötödük egyéni vállalkozás formájában folytatta tevékenységét. A legtöbb ipari vállalkozást – az országosnak 41%-át – a közép-magyarországi régióban regisztrálták, a többi hat régióban részarányuk 7–12% közötti volt. Az ország ipari vállalkozásainak 3,9%-a külföldi érdekeltségű. A legtöbb külföldi érdekeltségű vállalkozás (1398) a közép-magyarországi régióban volt bejegyezve, de a térség ipari vállalkozásain belüli részarányát tekintve az országos átlag alatt maradt. A legnagyobb arányban a dunántúli régiókban működnek külföldi érdekeltségű cégek (a legmagasabb, 6,8%-os arány Nyugat-Dunántúlra jellemző), a legalacsonyabb arányban (2,3%) pedig Észak-Alföldön. A saját tőke alapján a külföldi érdekeltségű cégek súlya Közép-Magyarországon a legnagyobb, Dél-Dunántúlon a legkisebb.

Az ország gazdaságában – a *bruttó hozzáadott érték* termelésében való részarányának alakulását tekintve – az ipar az egyik legjelentősebb nemzetgazdasági ág. Bár 1998 és 2002 között részaránya csökkent, de 2003-ban újra emelkedés kezdődött, s 2004-ben az országban megtermelt hozzáadott érték 26,1%-át állították elő az iparban.

Az ország ipari *termelése* az 1998-2004 között eltelt időszakban mintegy háromötödével nőtt, ami évi 8% átlagos növekedési ütemet jelent. A régiók közül a dunántúli régiókban bővült legszámottevőbben a termelés volumene. Legnagyobb mértékben a közép-dunántúli régió növelte termelését, hat év alatt 2,1-szeresére. Az országos átlagot meghaladóan, 71%-kal bővült a nyugat-dunántúli telepek ipari kibocsátása is, míg a harmadik dunántúli régióban, Dél-Dunántúlon valamelyest az országos átlag alatti bővülést érték el. Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon több mint kétötödével nőtt a termelés, míg a legalacsonyabb volumenbővülés (21%) a dél-alföldi régióban volt.

2004-ben az ország ipari telepein 15 402 milliárd forint értékű terméket állítottak elő. Az ipari termelési érték kétharmada három régióban koncentrálódott: 24-24%-a a közép-magyarországi és a közép-dunántúli régióban, 18%-a Nyugat-Dunántúlon. A másik

négy régió 6-10%-kal járult hozzá az ország ipari termelési értékének előállításához.

Az *egy lakosra jutó termelési érték* az országban átlagosan 1,5 millió forint volt, ennek több mint duplája a közép-dunántúli régióban, s 1,9-szerese a nyugat-dunántúli régióban. Az ország többi régiójában az országos átlag 55-87%-a közötti volt a mutató értéke, a legkisebb Dél-Alföldön (838 ezer forint).

A termelés *ágazati szerkezete* – az 50 fő feletti vállalkozások székhely szerinti adatai alapján – változatos képet mutat, mely egyrészt az egyes régiók természeti-földrajzi adottságainak kihasználását, másrészt az ipari szerkezetváltozás utáni struktúrát is mutatja. Az ország iparában a gépipari ágazatok súlya a meghatározó (48%), a vegyipari és élelmiszeripari közép- és nagyvállalkozások termelése 2004-ben 14, illetve 12%-ot képviselt.

A *közép-magyarországi* régió iparában a gépipar és vegyipar a meghatározó területei, ezek az ágazatok adják a termelés több mint háromötödét. Ezeket az előállított termékek értéke alapján képzett rangsorban az élelmiszeripar és a villamosenergia-, gáz-, vízellátás ágazatok követik.

A *közép-dunántúli* régióra jellemző a közép-magyarországi térség után a második legnagyobb ipari koncentráció, kiemelkedő teljesítménye elsősorban a régióba újonnan települt, illetve a termelésüket erőteljesen felfuttató multinacionális vállalkozásoknak köszönhető. Iparának ágazati szerkezete a szén- és bauxitbányászat visszaszorulása után a gépipari ágazatok felé tolódott, s 2004-ben ezen ágazatcsoport képviselte a legnagyobb részarányt, az összes termelés kétharmadát.

A *nyugat-dunántúli* régióban is végbement szerkezetváltozás után – az élelmiszer- és könnyűipar háttérbe szorulásával – a külföldi befektetők megjelenésével a gépipar vált a legszámottevőbb ágazattá. A gépiparon belül – mely az összes termelés 68%-át adta – a járműgyártás és villamos gép, műszer (elsősorban a híradástechnikai termékek) gyártása a meghatározó. A térség második legnagyobb iparága az élelmiszeripar.

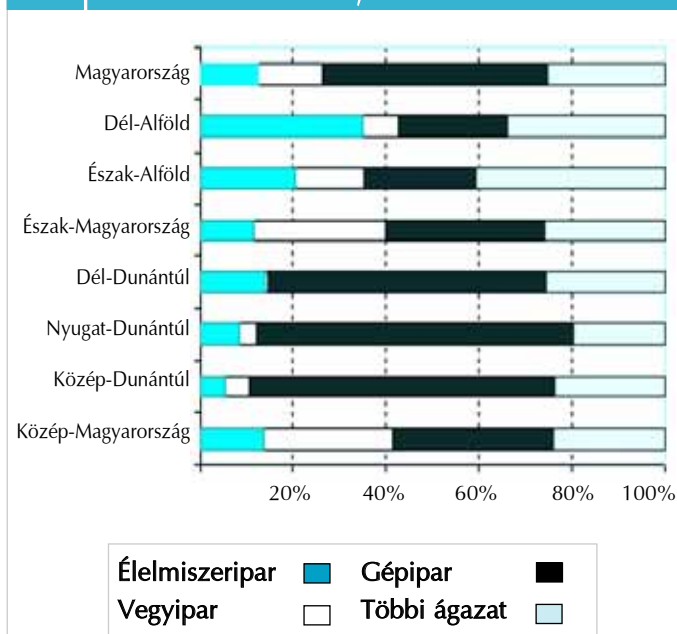
A *Dél-Dunántúl* arculatát korábban meghatározó szén- és uránércbányászat szinte teljes megszűnése mellett a régió terme-

AZ IPAR FONTOSABB ADATAI, 2004

Terület	Az ipari termelés		
	értéke, milliárd Ft	egy lakosra jutó érték, 1000 Ft	volumenindex, 1998=100,0
Közép-Magyarország	3 744,1	1 320,5	141,3
Közép-Dunántúl	3 703,6	3 330,8	213,4
Nyugat-Dunántúl	2 840,1	2 835,1	171,1
Dél-Dunántúl	926,9	945,3	155,2
Észak-Magyarország	1 571,3	1 231,8	143,8
Észak-Alföld	1 466,0	949,2	141,2
Dél-Alföld	1 137,8	838,1	120,5
Összesen	15 402,2	1 523,9	158,8

lésében szintén a gépipari ágazatok túlsúlya figyelhető meg. Emellett az élelmiszeripar a térség iparszerkezetének másik meghatározója. (1. táblázat)

Az ipari termelés összetétele, 2004

2. táblázat

Észak-Magyarország ipara a bányászatra és kohászatra épült, melyek részesedésének csökkenésével párhuzamosan a gépipari és vegyipari ágazatok termelése vált a legszármazottabbá.

Észak-Alföld és Dél-Alföld jellegzetes mezőgazdasági területek, élelmiszeriparuk részesedése 20, illetve 35%. Ezekben a régiókban is növekvő részarányt képvisel a gépipar termelése, 2004-ben arányuk közel egynegyede volt az összes termelésnek. Figyelmet érdemel, hogy Észak-Alföldön a legmagasabb a textilipar részaránya (10%), s e régió adja az ország közepes és nagy textilipari vállalatai által előállított termelési érték 35%-át.

Az ipari termelés növekedését az országban – a kereslet oldaláról nézve – elsősorban az export növekedése alapozta meg. Az ország ipari termékkivitele a hat év alatt 2,3-szeresére emelkedett, a termékeknek 2004-ben 57%-a került exportra az 1998 évi 49%-kal szemben. Az egyes régiókat tekintve jelentős különbségek mutatkoznak a külföldi piacokra előállított termékek arányában. Az export részaránya az összes értékesítésen belül a nyugat-dunántúli és a közép-dunántúli régiókban volt a legmagasabb, 70% feletti, ezt követi a dél-dunántúli régió, ahol 2004-ben 62% volt a kivitel aránya. Észak-Magyarországon a belföldi és az export értékesítés egyensúlya figyelhető meg, míg a többi régióban a hazai piacokra értékesítettek többit. (3. táblázat)

Az ország ipari telepein alkalmazásban állók száma 2004-ben meghaladta a 779 ezer főt. A legtöbb alkalmazottat, 191 ezret, Közép-Magyarország ipari telepein foglalkoztatták, ezt követték a közép-dunántúli és nyugat-dunántúli telepek, ahol szintén több mint 100 ezren álltak alkalmazásban. A többi régióban az iparban alkalmazásban állók 8-13%-a dolgozik.

2004-ben az országban egy alkalmazásban állóra 19 763 ezer forint értékű termelés jutott (4. táblázat). Az átlagot legnagyobb mértékben, 51%-kal Közép-Dunántúl haladta meg, a mutató értéke itt 29 796 ezer forintot tett ki, de Nyugat-Dunántúlon is magasabb volt, mint az országos átlag. Közép-Magyarországon az

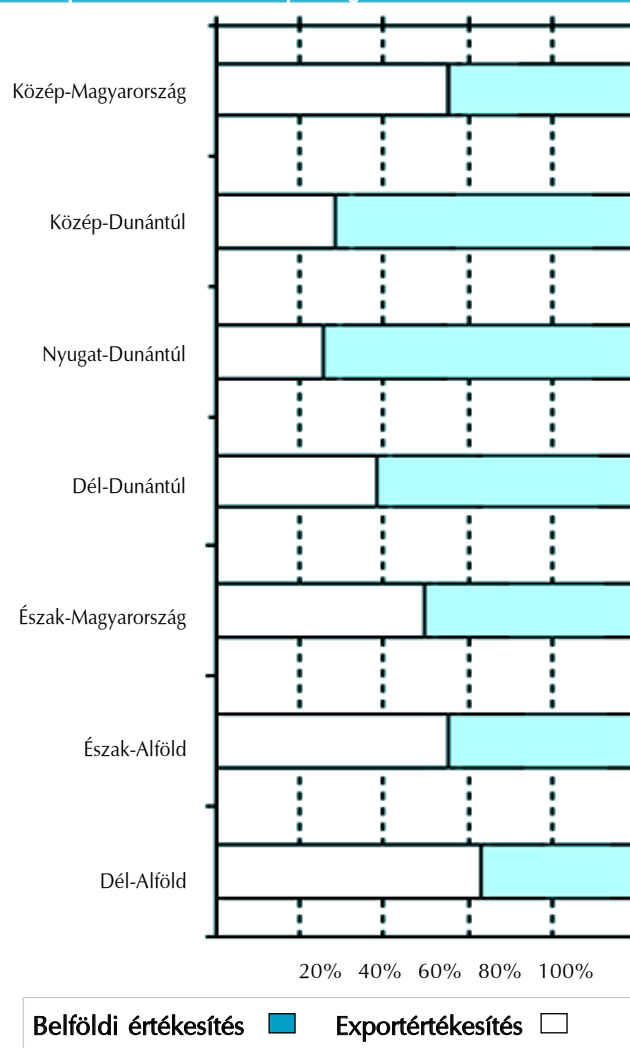
országosnál valamelyest kisebb termelés jutott egy alkalmazásban állóra, míg a legalacsonyabb érték (12 062 ezer forint) Dél-Alföldre jellemző. A többi három régióban 15-17 ezer forint közötti volt a mutató értéke.

Az ország ipari vállalkozásai a 2004. év során 1144 milliárd forintot fordítottak beruházásokra. A ráfordítások 29%-a épületek, egyéb építmények beruházására irányult, 71%-a pedig gépek, berendezések és járművek beruházására. A fejlesztések negyedét Közép-Magyarország, több mint ötödét Közép-Dunántúl, 18%-át Észak-Magyarország vállalkozásai valósították meg. A nyugat-dunántúli cégek 12%-ot képviseltek a teljes beruházási ráfordításból, a többi régió 6-8%-ot.

Nemzetközi összehasonlításban 1998 és 2004 között az ipar termelésének növekedése Magyarországon a második legmagasabb volt az EU-25-ben; több mint másfélszeresére bővült. Ennél csak Írországon mértek nagyobb bővülési ütemet (66%). A magyar ipar növekedési ütemét az észtszázági közelítette meg leginkább: 55%-ot tett ki hat év alatt.

A frissen csatlakozott országok közül a cseh, lengyel, szlovák és litván ipari termelés 32-42%-kal emelkedett a vizsgált periódusban. A régi 15 tagállam közül Luxemburg, Finnország és Ausztria termelése nőtt a legdinamikusabban (26-30%), megelőzve az új tagországok közül a szlovén és lett növekedési ütemet (18, illetve 23%) is. Hét tagország 8 és 14% közötti növekedést produ-

Az ipari értékesítés irányai régióként, 2004

20% 40% 60% 80% 100%

Belföldi értékesítés Exportértékesítés

3. táblázat

AZ IPARBAN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK SZÁMA ÉS TERMELÉKENYSÉG*, 2004

Terület	Az alkalmazásban állók száma, fő	Egy alkalmazásban állóra jutó termelés, 1000 Ft
Közép-Magyarország	191 156	19 587
Közép-Dunántúl	124 297	29 796
Nyugat-Dunántúl	118 955	23 875
Dél-Dunántúl	61 245	15 134
Észak-Magyarország	89 843	17 489
Észak-Alföld	97 986	14 961
Dél-Alföld	94 330	12 062
Összesen	779 346	19 763

* Telephely szerinti adatok.

4. táblázat

kált ez idő alatt, az olasz, a holland és a portugál ipar stagnált, vagy csak szerény mértékben bővült, Nagy-Britanniában pedig közel 1%-kal visszaesett.

Az egy alkalmazásban állóra jutó termelési érték uniós összehasonlításban (árfolyam alapján számolva) az új tagállamokban jóval alacsonyabb, mint a régiókban. A magyar értékhez képest a többi kelet- és közép-európai ország alacsonyabb mutatókat produkált; Csehországban és Lengyelországban esett a legközelebb a magyarhoz ez a mutató, körülbelül a kilenctizedét érte el a magyarországi értéknek, míg Szlovákiában háromnegyedét, a balti államokban közel a felét tette ki. Szlovénia volt az egyetlen a velünk csatlakozott tagországok közül (Máltára és Ciprusra nincsen adat), amely meghaladta a magyar szintet körülbelül egytizedével. A régi tagországok közül 13-ra áll rendelkezésre adat (Görögországra és Írországra nem): az egy főre jutó termelés többszörösét tette ki a magyar értéknek. Belgiumban és Hollandiában ötszörösét éri el az egy alkalmazásban álló által az ipar-

ban megtermelt érték a magyarországinak. Portugáliában a leg-alacsonyabb ez a szint, másfélszerese a magyarnak.

Az előzetes magyar adatok szerint 2005-ben 7,3%-kal nőtt az ipari termelés Magyarországon. Január–novemberben a magyar régiók közül Észak-Magyarországon (15%) és Közép-Dunántúlon (23%) volt a legmagasabb a bővülés, míg Nyugat-Dunántúlon és Dél-Dunántúlon 2,7%-os, illetve 15%-os volumencsökkenést mértek. Az ország másik három régiójában 1-4%-kal nőtt a termelés. A rendelkezésre álló munkanapokkal kiigazított adatok szerint az év első tizenegy hónapjában az *unió*n belül legnagyobb mértékben elsősorban az újonnan csatlakozott országok növelték termelésüket, 7 országban csökkent a kibocsátás. Kiemelkedően (5-9%-kal) bővült Csehország, Észtország, Lettország, Litvánia, Luxemburg és Magyarország termelése, míg a legnagyobb (2%-os) visszaesést Finnországban mérték. A nagy ipari országok sorából Németországban nőtt (3%-kal), Franciaországban stagnált, Nagy-Britanniában és Olaszországban csökkent a termelés.

Freid Mónika

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Az átmenet évei, az átmenet tényei.

Magyarország 1990-2004

A kiadvány arra vállalkozik, hogy a rendszerváltástól az EU-csatlakozásig eltelt 15 év legfontosabb és legérdekesebb gazdasági és társadalmi folyamatait bemutassa a statisztikus szemével a nagyközönség számára, akik részesei voltak az eseményeknek. Az elemzéseket táblázatok és színes grafikonok egészítik ki a könnyebb eligazodást segítve. A kiadvány angol nyelven is megjelenik.

Kiadványaink megvásárolhatók: **KSH Statisztika Szakkönyvesboltban**

1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10., tel.: 212-4348.

Megrendelhetők: **KSH Statisztikai szolgáltatások osztályán**

1024 Budapest, II., Keleti Károly u. 5-7., tel.: 345-6570, fax: 345-6699, valamint a régiós igazgatóságok terjesztőinél.

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

UNIÓS ÉRTESÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az *Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével* – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbia és Montenegróban, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

az **ADAPTATIO**
szerkesztésében

Ezrével megnyíló munkahelyek

EGY MILLIÁRD EURÓ FARMEREK SZÁMÁRA A VIDÉKFEJLESZTÉS ÉRDEKÉBEN

2007-ben Románia 350 millió eurót fog kapni az Európai Uniótól farmerek támogatására, és 550 millió eurót vidékfejlesztés céljából.

A Földművelésügyi, Erdőügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium prioritásai közé sorolandó a Mezőgazdasági Kifizető Hatóság létrejötte is, ennek érdekében február elsejétől kezdődően – a létező ezer munkahely mellett – további 1.500 álláshelyet hoznak létre. Ez év augusztusáig a Mezőgazdasági Kifizető Hatóság személyzetének száma el fogja érni az 5.000 főt. Az élelmiszerek biztonságát illetően a Földművelésügyi, Erdőügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fokozott erőfeszítéseket tesz a sertésvesz megelőzése érdekében, a múlt év végéig 7 milliárd régi lej értékben adtak kártérítést.

A farmerek képzése érdekében Románia Németországtól fog támogatásra szert tenni rövid távú oktatási programokon keresztül, amelyek célja a farmok tevékenységének hatékonyabbá tétele.

Forrás: Iasii Újság online

Segítség az árvízkárosult településeknek

161 KATASZTRÓFA-SÚJTOTTA FALU KAP SAPARD TÁMOGATÁST

A SAPARD ügynökség megközelítőleg 120 millió euró vissza nem térítendő támogatást nyújt infrastrukturális újjáépítésre 161

olyan katasztrófa-sújtotta települések számára, amelyeknél az árvíz 5% feletti károkat okozott a 2005 április-szeptember időszakban.

Községi utak újjáépítésére, vízellátó és csatorna rendszerekre a helyi tanácsok 1 millió euró összegig kaphatnak támogatást. A SAPARD támogatás intenzitása 100%, szükséges önrész nincs. A SAPARD alapot azon 161 helyi tanács között osztják szét, amelyek korábban igényelték és el is nyerték a SAPARD támogatást, de kifizetésre eddig nem került sor. A vidéki infrastruktúra felújításáról szóló pályázatokat 2 hónapon belül be lehet adni. A speciális dokumentáció benyújtásáig a helyi tanácsoknak aktualizálni kell a dokumentumok egy részét, a hatás- és tereptanulmányokat (geológiai, hidrológiai és topológiai). Az igénylőnek a kiegészítésben be kell mutatnia egy arra vonatkozó dokumentumot, hogy katasztrófa-sújtotta a település. A dokumentáció aktualizálása elszámolható lesz a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vidékfejlesztési Minisztérium által. A támogatási szerződések megkötésének határideje 2006 június 30.

Ennek megfelelően Valcea és Botosani megyékben megyénként 11 település részesül majd SAPARD alapokban. Teleorman és Prahova megyében 10-10, Dolj és Arges megyékben 8-8 település kap majd támogatást. A legkevesebb katasztrófa-sújtotta települést számláló megyék, amelyek kapnak Sapard támogatást, Neamt, Szatmár, Suceava, Ialomita, Bihar, ahol megyénként 2 települést támogatnak: Arad, Kovászna, Galati és Szeben megyékben 1-1 település kap támogatást.

A SAPARD támogatásra kijelölt településeket az 1512 sz. Kormányhatározat (2005. nov. 29.) alapján választották ki, amely katasztrófa-sújtotta településeknek nyilvánítja a 2005. április-

szeptember időszakban árvíz sújtotta településeket. Ez a kormányhatározat megszabja azt is, melyek ezek a települések, és milyen mértékben érintettek.

Ezen felül további 86 olyan helyi tanács kap támogatást, amely SAPARD programot bonyolít, vagy már lezárt hasonló programot, nyilvánvalóan azzal a feltétellel, hogy 5% felett károsodott.

Forrás: *Sapard Ügynökség Média Szolgálata*

Projekttámogatás Romániában is?

AZ EURÓPAI ALAPOK FELHASZNÁLTSÁGÁNAK A NÖVELESE

Az Európai Integrációs Minisztérium és az UNDP Románia (United Nations Development Programme) együtt keresik a megoldást arra, hogyan lehetne megnövelni a felhasználó-képességet a strukturális alapok esetében, amelyekben Románia részesül majd a csatlakozást követően.

Az együttműködés konkrét eredménye lehetne egy technikai támogatást nyújtó vezető központ létrehozása a Közép Fejlesztési Régióban, amely biztosíthatja a projektek elkészítésének technikai támogatását. Ily módon a helyi tanácsok biztatást nyernének, hogy életképes projekteket valósítsanak meg, és fejlesszenek, felhasználva az európai alapokat.

„A helyi közösségeknek pro-aktív hozzáállása kell, hogy legyen, megtéve minden erőfeszítést annak érdekében, hogy életképes projekteket hozzanak létre és valósítsanak meg. A közösségek szintjén a legeredményesebb a befektetési szükségletek azonosítása, valamint ugyanez a szint az első, amely részesül a befektetések eredményeiből. A fejlődés kulcsát, a professzionalizmus, mobilizációs készség és kitartás jelenti a helyi közösségek tagjai részéről, amelyek elengedhetetlenek egy sikeres projekthez.”- nyilatkozta Anca Daniela Boagiu miniszter.

Forrás: *Európai Integrációs Minisztérium – Sajtóiroda*

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS ROMÁNIÁBAN

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Romániában. Elsődleges feladata minél több romániai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályazatkészítés
- Fő szakterületek: humánerőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.
- Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázatírásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: EU Pályázati Értesítő, romániai UNIÓS ÉRTESÍTŐ, www.eupalyazat.ro – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

ADAPTATIO
KFT.

Elérhetőségeink: Adaptatio S.R.L. • 540349 Târgu Mures,, str. Lămaș, nr. 25/10.

• Tel: +40-744-592045; +40-745-265759. • info@adaptatio.ro

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZERBIA ÉS MONTENEGRÓ

az ADAPTATIO szerkesztésében

2006-ban minden eldőlhet...

SZERBIA ÉS MONTENEGRÓ AZ UNIÓS TÁRSULÁSI TÁRGYALÁSOK FOLYAMATÁBAN

Immár több, mint öt esztendő telt el a rendszerváltás óta, s a hatalmon lévő pártok még most sem tudtak olyan fontos problémákat megoldani, mint például Koszovó közjogi helyzete, Montenegró önállósulási törekvései, együttműködés a hágai törvényszékekkel, valamint az alkotmány meghozatala. 2005. december 20-án azonban megkezdődtek az Európai Unióval való társulási tárgyalások, s ez egy csapásra felgyorsította e problémák megoldásának folyamatát, köszönve az EU hathatós és határozott fellépésének.

A tervek szerint 2006 novemberében (néhány héttel a 2007-2013-as költségvetési időszak kezdete előtt) az Európai Unió aláírja Szerbia és Montenegróval a társulási egyezményt. A fenti problémák végleges feloldása azonban alapvető feltétele ennek az aktusnak, és az EU kivételesen határozottan és következetesen ki is áll e téren a nyilvánított véleménye mellett.

Az Európai Unió által Szerbiának megszabott feltételek több forrásból tevődnek össze. A legalapvetőbb feltételek azok, amelyeket az Európai Unió tagállamai Koppenhágában fogalmaztak meg 1993-ban a csatlakozni kívánó országok számára.

Ezen az első szinten található követelmény a stabil demokratikus intézmények létesítése, az emberi jogok, s ezen belül különösen a kisebbségi jogok tiszteletben tartása, továbbá a szabad piaci feltételek megteremtése az egészséges konkurencia bevezetésével, valamint az EU-s mércék elfogadása és alkalmazása, például az ügyvitelben, a szociális politikában, az oktatásban.

A második szint a Nyugat-Balkán országaira vonatkozó kötelezettségek teljesítése, amelyben konkrétan meg van határozva, mit kell megtennie a régió egyes országainak rövid, illetve hosszú távon.

A harmadik szint országokként eltér: Szerbia és Montenegró számára az első helyen áll a hágai törvényszékekkel való együttműködés. Szerbia leggyengébb pontja pont ez, ugyanis az együttműködés a Biztonsági Tanács, illetve a hágai főügyész szerint nem kielégítő.

PROBLÉMÁK A CSATLAKOZÁSI FOLYAMATBAN

1. A hágai törvényszékekkel való együttműködés

Elképzelhetetlen a stabilizációs és társulási megállapodás megkötése anélkül, hogy Belgrád teljes mértékben együttműködjön Hágával: „Szerbiának döntenie kell a nacionalista múlt és az európai jövő között.” Az Európai Unió 2006. február végét jelölte meg végső határidőnek Ratko Mladic kiadatásának időpontjául. A probléma az, hogy a hírek szerint a hadsereg magas rangú tiszt-

jei segítségével tud Mladic nyugodtan Szerbiában bujkálni, s ezért nagyon kemény belpolitikai kötél-húzás megy a háttérben.

2. Koszovó közjogi státusza

A másik neuralgikus pont Koszovó végleges közjogi státuszának rendezése, ugyanis Koszovó tartományt a Szerbia és Montenegró az Európai Unióval megkezdett stabilizációs és társulási folyamata nem is öleli fel, mert az ENSZ BT 1244-es határozata szerint nem tartozik Szerbia fennhatósága alá.

2006. január végén az Európai Bizottság egy jelentést tett közzé, amelyben hangsúlyozta, hogy az EU „aktív szerepet fog játszani Koszovó státusának a rendezési folyamatában”.

„Az EU politikáját és befolyását teljes mértékben fel kell használni, hogy kiegyensúlyozott és huzamosan fenntartható megoldás szülessen, ami nemcsak a közvetlenül érdekelt feleknek, hanem a térség egészének meghozhatja a békét és a stabilitást” – olvasható a dokumentumban, amelyet Brüsszelben Olli Rehn európai biztos mutatott be.

3. Montenegró függetlenedési törekvései

A harmadik feszültségi pont Montenegró évek óta tartó függetlenedési törekvései, amely elérhető közelségbe jutott, hiszen a tervek szerint 2006. májusában egy referendumon fognak dönteni erről Montenegró lakosai. Az Európai Unió képviselője e kérdéskörben az elmúlt hónapokban intenzív tárgyalás-sorozatot folytatott a montenegrói politikai szereplők között.

Külön problémát fog jelenteni, ha Montenegró önállóságot szavaz a referendumon, hiszen az Európai Unióval való társulási folyamatot Szerbia és Montenegró államközössége kezdte el, s a két szövetségi köztársaság szétválásakor mint két új országnak ismételtelen kellene külön-külön kérniük mandátumot az Európai Bizottsággal való tárgyalásokhoz. A kérdés csak az, mennyi idő kell ahhoz, hogy a bizottság új mandátumot kapjon. Magyarán, feltételhez köthetik az új mandátumot, s ha nem lesz kielégítő például a hágai törvényszékekkel való együttműködés, a montenegrói referendum lebonyolítása, vagy az Államközösség szétbomlása utáni állapot, akkor ezzel elodázhathatják a bizottság újbóli felhatalmazását. Az integrációs folyamat ezzel való leállítása pedig nagy gondot jelentene mindkét ország számára. Ha pedig nem bomlik fel az államközösség, akkor továbbra is a megkezdett kettős vágányon folynak majd a tárgyalások, de természetesen egy államként.

4. Az új alkotmány meghozatala

A negyedik alapvető feltétel pedig az új alkotmány meghozatala, amely immár 5 éve húzódik.

Zoran Loncar államigazgatási és önkormányzati miniszter azonban az elmúlt hetekben határozottan kijelentette, hogy Szerbia új alkotmányának meghozatala a „prioritások prioritása”. Véleménye szerint az alapokmány megalkotása nemcsak a szerb kormány és a parlamenti pártok feladata. Álláspontját az EU követeléseivel támasztotta alá és hangsúlyozta, hogy az alkotmányt meg kell hozni, ha Szerbia novemberben alá akarja írni a társulási és stabilizációs szerződést.

AZ INTEGRÁCIÓ LEGELSŐ TERÜLETE: A KERESKEDELEM SZABADSÁGA

A társulási tárgyalások 2005. decemberi első fordulójának egyik fő témája az ipari és mezőgazdasági termékekkel való kereskedelem liberalizálása volt. A szerbiai tárgyalócsoport bemutatta az Európai Bizottság képviselőinek a szerbiai gazdaság számára a több tízezer, a nem érzékenyek, érzékenyek és a nagyon érzékenyek minősülő termékek listáját. A nem érzékeny termékek azok, amelyeket Szerbia nem termel és nem áll szándékában termelni, míg érzékenyek és nagyon érzékenyek azokat tekintik, amelyek után 15-30 százalékos vámot vetettek ki. A szerbiai tárgyalócsoport azonban hajlott a kompromisszumra, s határidőket javasolt, amelyeket belül teljesen megszünteti e termékekre kiszabott vámokat.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásról szóló tárgyalások során Szerbiára „a leghosszabb és a legnehezebb” viták a hús- és tejtermelés területének védelmére vonatkozóan várnak majd. A szerbiai mezőgazdaság szempontjából a behozatali vámot azonnal csökkenthetnék minden olyan áru vonatkozásán, amelyeket nem állítanak elő, illetve kisebb mennyiségben termelnek Szer-

biában. Azonban ez jelentős bevételektől fosztaná meg az állami költségvetést, ha csökkentenék a vámot például a kávé, a whisky vagy bizonyos fűszerek esetében.

Az Európai Unió egyébként a tárgyalások után 10 évet állapított meg Szerbia és Montenegró számára, hogy teljesen eltörölje e téren a vámokat. Ennek ütemét és lendületét azonban ezen időhatáron belül Szerbia maga határozhatja meg.

Minőségi előrelépést jelentett e kérdésben José Manuel Barroso-nak, az Európai Bizottság elnökének nyugat-balkáni körútja során február 17-én Belgrádban tett kijelentése: az Európai Unió tisztségviselői igyekeznek arra bátorítani a Nyugat-Balkán országait, hogy szabadkereskedelmi övezet kialakítására törekedjenek a térségben. Barroso hangsúlyozta, hogy az Európai Unió azt szeretné, ha a térség országai a szabad-kereskedelemre vonatkozó jelenlegi 31 bilaterális egyezményt egyetlen megállapodással helyettesítsék, s ezzel létrehozzák a nyugat-balkáni szabad-kereskedelmi övezetet.

2006 – SORSDÖNTŐ ÉV SZERBIA SZÁMÁRA

A fentiek végig tekintve úgy tűnik, hogy Szerbia számára a 2006-os esztendő sorsdöntő lesz. A hosszú évek óta húzódó problémamegoldás halogatása a végjátékához közeledik, s Szerbia az év végére mindent el is nyerhet, de el is veszíthet. Mert megvan az esélye, hogy az Európai Unió társult-államává váljon, s ezzel megnyíljon számára a csatlakozási folyamat, s az ez ezzel együtt járó jelentős anyagi támogatás csatlakozási alapok formájában. De meg van az a veszély is, hogy mindezt elkövessze, s visszahajlik újra a balkáni sötétségbe, s elzárkózásba.

- munkatársunktól -

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZERBIÁBAN IS!

- Pályázati tanácsadás: pályázat-figyelés, pályázatírás, pályázat-készítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

ADAPTATIO
Kft.

ELÉRHETŐSÉGEINK: Adaptatio-D d.o.o. • 24400 Zenta, Szép u. 15., Szerbia és Montenegró • Tel: +381-64-160-4686, +381-24-812-525 • E-mail: info@eupalyazat.co.yu • Honlap: www.eupalyazat.co.yu, www.adaptatio.org.yu

UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZLOVÁKIA

az ADAPTATIO

szerkesztésében

Projekt esettanulmányok

PÁLYÁZNI PEDIG MUSZÁJ...

Az alábbi írás két szlovákiai település sikeres erőfeszítéseit mutatja be, amelynek során több sikeres pályázaton elnyert forrásból valósították meg fejlesztési célkitűzéseiket

NAGYKAPOS – KÖZÖSSÉGI HÁZ BŐVÍTÉSE, FELNŐTTKÉPZÉSEK

Az idén bővíteni fogják az Ung-vidék központjában lévő Magyar Közösségi Házat, miután a szlovák pénzügyminisztériumhoz benyújtott pályázatukkal 4 millió korona támogatást nyertek, és ebből a pénzből a jövőben képzési központot kívánnak építeni. Az ilyenkor szokásos közbeszerzési eljárást már lefolytatták, az építési munkálatokat a legkedvezőbb árajánlatot tévő nagymihályi cég végzi majd el. Mostanra az építkezéshez szükséges tervdokumentációt elkészítették, és az összes engedélyt is beszerezték. Így a beruházás a tavaszi hónapokban megkezdődhet, az intézmény új szárnyát valószínűleg ősszel adják át. A Szülőföld Alapból pályázat útján sikerült pénzt szerezni az épület belső berendezésére is. Nagykaposon egyébként egy új, multifunkciós épületet emelnek, amelyben 100–120 fő befogadására alkalmas konferenciatermet alakítanak ki. Itt a jövőben főleg felnőttképzéssel kapcsolatos előadásokat tartanak, amelyekre a Nagykapos és Vidéke Társulás már egy határon átvelő képzési programot is kidolgozott. Ehhez valószínűleg fokozatosan romániai, magyarországi és ukrainai partnerszervezetek csatlakoznak.

Az intézmény az év első felében indítja el azt a programját, amelynek célja az Ung-vidéki magyar óvodákban folyó szakmai munka színvonalának emelése. A terv megvalósításához szükséges pénzt a rendezők egy másik sikeres pályázatukkal szerezték meg. A nagykaposi Magyar Közösségi Házban tavasszal négy előadást tartanak, amelyeken az Ung-vidék európai uniós integrációját elősegítő pályázatokról tájékoztatják az érdeklődőket. Az idén áprilisban tartják a hagyományos Erdélyi János Napokat, májusban a népi mestersegekkel ismerkedhetnek meg a ház látogatói, júniusban pedig megrendezik a Mécs László Napokat. A Nagykapos és Vidéke Társulás – amely a közösségi ház működtetője – a Sárospataki Kistérségi Társulással közösen két konferencia szervezésére nyert el támogatást. Ezeken a rendezvényeken a határ menti kistérségek Európa Unió belüli együttműködésének a lehetőségeit taglalják, a konferenciák anyagát később könyv formájában jelentetik meg. A múlt év végén, még úgy tűnt, hogy pénzühiány miatt az idén veszélybe kerülhet a nagykaposi intézmény zavartalan működése, ám az elnyert támogatásoknak köszönhetően mostanra ez az akadály is elhárult.

Forrás: Új Szó

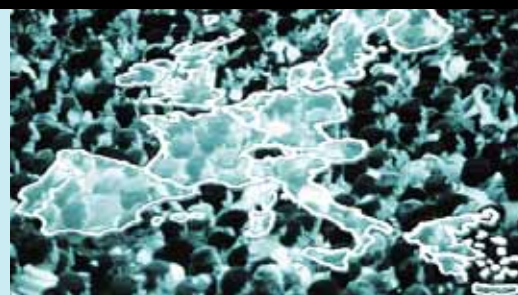
SZOMOTOR – 40 MILLIÓ KORONÁS BERUHÁZÁS PÁLYÁZATOKBÓL

A bodrogközi Szomotoron szociális szolgáltatásokat végző központ épül. A községháza mellett lévő telken – amely egy felszámolt mezőgazdasági üzem tulajdonában volt – erre a célra három épületet alakítanak át. A komplexumban a többi közt nyugdíjasotthon, étkezdé, mosoda és szükségglazások is lesznek. A tervek megvalósítása valószínűleg éveket vesz majd igénybe, ám az építési munkálatokat Szomotoron már a múlt évben elkezdtek.

Sztropkay Szilvia polgármester elmondta, egy önkormányzati határozat értelmében először kedvező áron megvásárolták az említett ingatlanokat, majd 2004-ben 990 ezer korona állami támogatásból nekiláttak a felújításnak. Ebből a pénzből az egyik épület első emeletén hat szükségglazást alakítanak ki, amelyekben ideiglenesen nehéz anyagi helyzetben lévő embereket, valamint családi erőszak áldozatává vált nőket és gyerekeket helyezhetnek el. Az ingatlanban felújítják a fűtési rendszert, kicserélik a víz- és villanyvezetékeket és a nyílászárókat. A földszinten zuhanyozókat, mosodát és mellékhelyiségeket alakítanak ki, és új gázkazánt szerelnek be. A felújítás költségeinek fedezésére a munka-, szociális és családügyi minisztériumtól 680 ezer korona támogatást kaptak. A tervek szerint a volt parókia épületében nyugdíjasotthon működik majd, itt 22 idős ember gondozását tudják megoldani. A területen álló harmadik ingatlanban kifőzde kapna helyet, az egyes létesítmények működését pedig a jövőben összehangolják. A szociális központ tervdokumentációjának elkészítését a község önállóan nem tudta elvégezni, ezért pályázat útján próbált meg pénzhez jutni. A kezdeményezést az építésügyi és régiófejlesztési minisztérium támogatásra érdemesnek tartotta, így erre a célra 3 millió koronát bocsátott a helyiek rendelkezésére. Az építkezés tervdokumentációját még az idén kidolgozzák, és beszerzik a munkálatok megkezdéséhez szükséges engedélyeket is. A beruházás teljes költsége mintegy 40 millió korona, így Szomotoron újabb pályázatokat dolgoznak ki. Reményeik szerint a megvalósításhoz az európai uniós forrásokból sikerül majd támogatást szerezni. Ha elnyerik az igényelt pénzeket, a központ – amely 15–20 ember számára biztosítana állandó munkalehetőséget – másfél-két éven belül megnyithatná kapuit. A szociális szükségglazásokat még ebben az évben átadják.

- munkatársunktól -

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZLOVÁKIABAN

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Unió Értésítő – benne Szerbia és Montenegrói Unió Értésítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

Elérhetőségeink: Adaptatio-F s.r.o. • Tel.: 0908/663-492, 00421/35790-40-37, • e-mail: info@adaptatio.sk, www.eupalyazat.sk

Tovább rohog a versenyképesség javítását segítő program

Tavaly december óta újabb négyszázötven pályázat nyert több, mint 3 milliárd forint támogatást

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program keretében 2006. január 6-ig közel 7300 pályázó több, mint 111 milliárd forintot nyert el. A támogatások segítségével 225 milliárd forint értékű beruházást valósíthatnak meg a hazai vállalkozások. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium rendszeresen áttekinti az általa felügyelt Gazdasági Versenyképesség Operatív Program eredményeit. E szerint csak tavaly december óta újabb négyszázötven vállalkozás nyert el összesen három milliárd forint támogatást.

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) a Nemzeti Fejlesztési Tervhez kapcsolódó öt operatív program egyike. A programot elsősorban a vállalkozásoknak szól, a vállalkozások beruházásainak támogatásával, az üzleti szolgáltatások fejlesztésével, a kapcsolódó infrastrukturális beruházásokkal a termelőszektor modernizációját kívánja elősegíteni. A GVOP célja a gazdasági versenyképesség növelése a gazdasági szféra – elsősorban a kutatás-fejlesztés, innováció, illetve az információs gazdaság, társadalom területének – támogatásával. A GVOP költségvetése a 2004-2006 közötti időszakra hozzávetőleg 155 milliárd Ft; ebből 110 milliárd Ft (70%) az EU Strukturális Alapjából (az Európai Regionális Fejlesztési Alapból) érkezik, 45 milliárd Ft (30%) pedig a magyar költségvetés hozzájárulása. A támogatások pályázatos formában vehetők igénybe.

A támogatás formája valamennyi konstrukció esetében vissza nem térítendő támogatás.

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Programra (GVOP) 2006. január 6-ig hozzávetőleg 17.100 pályázatot küldtek be, az igényelt támogatás összege meghaladja a 267 milliárd forintot. Eddig az időpontig összesen 7.272 támogatás

döntés született, az elnyert támogatási összeg több mint a 111 milliárd Ft. A támogatás segítségével a vállalkozások összesen 225,7 milliárd forintnyi beruházást, fejlesztést valósíthatnak meg Magyarországon, melynek következményeként mintegy 35.200 új munkahely megteremtésére nyílik lehetőség.

Eddig 4.865 támogatási szerződést kötött meg a tárca a kedvezményezettekkel, a szerződött támogatások összege több mint 90 milliárd Ft. Összesen 27,81 milliárd forint támogatás kifizetésére került sor, amelyből 8,88 milliárd Ft az előleg, a számla alapú kifizetés értéke pedig 18,93 milliárd Ft.

A GVOP által meghirdetett pályázati kiírásokra minden régióból nagy számban nyújtottak be pályázatot. A legtöbb pályázat, az összes pályázat 32 százaléka a Közép-Magyarországi régióból érkezett be. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a program fő céljaként megjelölt gazdasági versenyképesség fokozása leginkább ott lehetséges, ahol a megfelelő infrastruktúrális és logisztikai háttér, valamint humán erőforrás rendelkezésre áll. A Dél-Alföldi és Észak-Alföldi régióból érkezett be a pályázatok több mint 14 százaléka. A legkisebb érdeklődés a Nyugat-Dunántúli régióban tapasztalható, ahonnan a pályázatok alig több mint 8 százaléka érkezett.

A GVOP-n belül négy területre pályázhatnak a vállalkozások. Az alábbiakban a Beruházás-ösztönzés, a Kis- és középvállalkozások fejlesztése, a Kutatás-fejlesztés, innováció, valamint az Információs társadalom- és gazdaságfejlesztés elnevezésű alprogramok eredményeit részletesen is bemutatjuk:

1. BERUHÁZÁS- ÖSZTÖNZÉS

A beruházás-ösztönzési alprogram a nagyobb volumenű beruházásokhoz nyújt támogatást, a működőtőke vonzása, a kül-

A GVOP FŐBB ADATAI:

Prioritás	Rögzített pályázatok		IH által támogatott pályázatok			Hatálybalépett támogatási szerződések		Kifizetett összeg
			IH által támogatott pályázatok összesen		ebből a KKV-k részére nyújtott támogatás			
	db	Mrd Ft	db	Mrd Ft	Mrd Ft	db	Mrd Ft	Mrd Ft
Beruházás ösztönzés	440	50,9	188	24,16	12,5	154	18,51	8,4
Kis- és középvállalkozások fejlesztése	14 064	92,17	6012	33,59	32,9	3823	23,88	9,03
Kutatásfejlesztés, innováció	1514	62,32	815	34,34	11,7	718	31,78	5,96
Információs társadalom- és gazdaságfejlesztés	1153	62,45	257	19,09	4	170	16,19	4,42
GVOP	17 171	267,03	7272	111,18	61,1	4865	90,36	27,81

FORRÁS: GAZDASÁGI VERSENYPÉSSÉG OPERATÍV PROGRAM HÍRLEVELE, 2006. FEBRUÁR 1.

földi vállalkozások letelepedésének ösztönzése céljából támogatja a közepes és nagyobb vállalati beruházásokat. A támogatás célja a versenyképesség növelése mellett új munkahelyek létesítése, az országon belüli regionális különbségek mérséklése, a külföldi tőke Magyarországra vonzása és egyenletesebb területi eloszlásának elősegítése. Ebben az alprogramban 2006. január 6-ig összesen 188 támogató döntés született, a megítélt támogatás összege meghaladja a 24,1 milliárd Ft-ot. Ezzel közel 65,1 milliárd forintnyi beruházás, fejlesztés valósulhat meg, és mintegy 2800 új munkahely létesülhet hazánkban. A megítélt támogatások több mint 51%-át (12,5 Mrd Ft) a mikro-, kis- és középvállalkozások kapták, a nagyvállalatok pedig 9 Mrd Ft (37%) támogatásban részesültek.

2. KIS – ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK TÁMOGATÁSA

A kis és középvállalkozások támogatása – mely a program legnagyobb része – a hazai gazdaság egyik legfontosabb pillérének az erősítését, a vállalkozásoknak az Unió belső piacán való érvényesülését hivatott szolgálni. Az alprogram a kis- és középvállalkozások technológiai modernizációját, menedzsmentjük fejlesztését, új együttműködések kialakítását, valamint a minőségbiztosítási, környezetirányítási és modern vállalatirányítási rendszerekhez való hozzáférést segíti. A kis- és középvállalkozások támogatását segítő programban 2006. január 6-ig hozzávetőleg 6.000 támogató döntés született, a megítélt támogatás összege meghaladja a 33,5 milliárd Ft-ot, amellyel több mint 80 milliárd forintnyi beruházás, fejlesztés valósulhat meg hazánkban, és 28.800 új munkahely létesülhet. A megítélt támogatások több mint 98%-át (32,9 Mrd Ft) a mikro-, kis- és középvállalkozások kapták.

3. KUTATÁS-FEJLESZTÉS, INNOVÁCIÓ

A kutatás-fejlesztés, innováció jelenti a magyar gazdaság fejlődésének mozgatórugóját. A program a kutatási eredmények javítását és hasznosulását segíti közös kutatások, innovatív kis- és középvállalkozások speciális támogatásán keresztül. A pályázatra a vállalkozások mellett állami és egyetemi kutatóhelyek is jelentkezhetnek műszerállományuk fejlesztése, kutatóik ismereteinek bővítése érdekében. Az alprogramon belül 2006. január 6-ig 815 támogató döntés született, a megítélt támogatás összege meghaladja a 34,3 milliárd Ft-ot. Ezzel

50,1 milliárd forintnyi beruházás, fejlesztés valósulhat meg, és 2.000 új munkahely létesülhet. A megítélt támogatások 56%-át Non-profit szervezetek kapták, közel 34%-át (11,7 Mrd Ft) pedig a KKV-knak ítélték.

4. INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM- ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉS

Az információs társadalom alprogram mind a vállalkozások, mind a közsféra számára hozzáférhető. Ösztönzi a vállalkozások informatikai eszközökkel történő fejlesztését, a számukra elérhető tartalmak kifejlesztését, a vállalkozások megjelenését a világhálón. Az önkormányzatok informatikai fejlesztései részben a vállalkozások, részben az állampolgárok számára teremtenek lehetőséget az elektronikus ügyintézésre, a közcélú tartalmak, nyilvántartások eléréséhez. Ez a program ösztönzi az info-kommunikációs eszközök használatát, a digitális tartalom létrehozását, az önkormányzatok e-közigazgatási szolgáltatásainak fejlesztését, valamint a szélessávú infrastruktúra kiépítését az elmaradott területeken.

Az információs társadalom fejlődését segítő pályázaton 2006. január 6-ig 257 támogató döntés született, a megítélt támogatás összege megközelíti a 19,1 milliárd Ft-ot. A pályázat segítségével 27,1 milliárd forintnyi beruházás, fejlesztés valósulhat meg, és 1500 új munkahely létesülhet hazánkban. A megítélt támogatások 78,3%-át Non-profit szervezetek kapták, a KKV-k a támogatások 21%-ában (4 Mrd Ft) részesültek.

A Környezetvédelmi és Infrastruktúra-fejlesztési Operatív Programban (KIOP) 120 pályázat kapott 102 milliárd forint támogatást. A KIOP-ban 94 szerződés lépett hatályba. Eddig a rendelkezésre áll 112 milliárd forint keret 23 százalékát fizették ki.

A Kohéziós Alapból (KA) a GKM felügyelete alá tartozó 185 milliárd forintot lekötötték 11 projekt megvalósítására. A végrehajtás során ebben az évben 27,5 milliárd forintot lehívtak az Európai Uniótól, ami megegyezik a korábbi évek forrás lehívásaival. Ez azt jelenti, hogy felgyorsult a projektek végrehajtása, a források felhasználása.

A gazdasági tárcánál már zajlik a 2007. utáni időszakra tervezett új pályázati rendszer kidolgozása. 2007-2013. között A versenyképes gazdaságért operatív programra, valamint A XXI. századi közlekedési infrastruktúráért operatív programra pályázhatnak majd a vállalkozások.

Ismét meghirdetésre került két pályázat a beruházás-ösztönzés prioritáson belül

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program Irányító Hatóság 2006. február 1-től ismét meghirdeti a „Klasztereknek nyújtott szolgáltatások fejlesztésének támogatása” (GVOP-2006-1.1.3/B.) és a „Regionális vállalati központok létesítése” (GVOP-2006-1.1.2.) pályázatokat.

KLASZTEREKNEK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A pályázat célja: üzleti vállalkozások és nem üzleti szervezetek (helyi gazdaságfejlesztési intézmények, önkormányzatok, felsőoktatási intézmények, alapítványok, kutató-fejlesztő szervezetek és szervezeti egységek, egyéb közhasznú társa-

ságok) által alkotott klaszterek klasztermenedzsmentjei által nyújtott szolgáltatások körének bővítése, a klasztertagoknak nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése.

A pályázat meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg: 300 millió Ft.

A támogatás formája visszafizetési kötelezettség nélküli végleges juttatás, amely olyan közvetlen pénzbeli támogatást jelent, melyet a nem szerződészerű teljesítés esetétől eltekintve – nem terhel semmiféle visszafizetési kötelezettség. Az elnyerhető támogatás maximális mértéke: a támogatható tevékenységektől függően a projekt összes elszámolható költségének maximum 50, illetve 80%-a, amely minimum 1 millió Ft és maximum 25 millió Ft lehet.

REGIONÁLIS VÁLLALATI KÖZPONTOK LÉTESÍTÉSE

A pályázat célja: Magyarországnak a kelet-közép-európai térség regionális szolgáltató központjává fejlesztése, közép-ponti helyének és súlyának erősítése, fokozottabb bekapcsolása a világ hálózataiba.

Ennek érdekében a pályázat támogatója:

- az európai, különösképpen a kelet-közép-európai regionális hatáskörrel rendelkező vállalati szolgáltató központok magyarországi kialakítását és bővítését;

- a több régióban működő vállalatok szolgáltatási (például informatikai, disztribúciós, logisztikai, kereskedelmi, pénzügyi, szerviz- és vevőszolgálati, számviteli, irányítási, piac- és közvélemény kutatási, kutatás-fejlesztési, oktatási) alrendszereinek Magyarországról történő irányítását ellátó központ létrehozását szolgáló beruházások megvalósítását.

A pályázat meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg: 1,430 millió Ft.

A támogatás formája visszafizetési kötelezettség nélküli végleges juttatás, ami olyan közvetlen pénzbeli támogatást jelent, amelyet – a nem szerződésszerű teljesítés esetétől eltekintve – nem terhel semmiféle visszafizetési kötelezettség.

2005. január 1-től történt változtatások, egyszerűsítések

1. TELJES KÖRŰ FORMAI HIÁNPÓTLÁS BEVEZETÉSE

Kibővültek a formai hiánypótlás lehetőségei:

a folyamatos elbírálású pályázati kiírásokra a 2005. június 20. után benyújtott pályázatok esetében jelentősen kibővül a pályázatok formai hiánypótlási lehetősége.

A fenti időpont után beadott pályázatoknál a GVOP pályázati kiírásaiban, pályázati útmutatóiban szereplő formai előírásoknak nem megfelelően benyújtott dokumentumok, a pályázati anyagban lévő esetleges formai hibák, eltérések a korábbiaknál jóval szélesebb körben hiánypótolhatóvá, javíthatóvá válnak. Így a pályázat eddig kizárást jelentő formai hibái – a korábbiaktól eltérően – a 2005. június 20. után benyújtott pályázatoknál nem jelentik a pályázat automatikus elutasítását.

2. TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSEK MEGKÖTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES DOKUMENTÁCIÓ 30-40%-OS CSÖKKENTÉSE

A támogatási szerződések megkötésének folyamata során a pályázóknak a szerződéskötéshez aláírási címpéldányukat nem kell ismételtelen beszerezni és mellékelni, ha már korábban csatolta a pályázathoz- és az aláírásra jogosult személye nem változott a szerződés megkötéséig. Ebben az esetben elegendő a kedvezményezettnek egy nyilatkozatot tennie arról, hogy az adatok nem változtak. Megszűnik és nem szükséges a kedvezményezettnek banktitok kiadására vonatkozó felhatalmazó nyilatkozatot adni a számlavezető bank részére, továbbá megszűnik a biztosítékadási kötelezettségről szóló melléklet is.

A KKV fejlesztés pályázatok vonatkozásában a szerződésmódosítást 2005. szeptember 19-től kezdődően a Kedvezményezett az egyszerűsített szerződésmódosító-adatlap hiánytalan kitöltésével, cégszerű aláírásával és a Közreműködő szervezet részére történő megküldésével kezdeményezheti – akár 15 napra lecsökkentve ezzel a módosítás átvezetésének a határidejét.

A 2.1.1. kódszámú, a kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai háttérre fejlesztésének támogatása című pályázat esetében korábban a támogatási szerződés vagyontárgybiztosítási szerződés megkötését írta elő az akárcsak részben támogatással megvalósult vagyontárgyakra, azzal a kikötéssel, hogy a vagyontárgybiztosítási szerződés kedvezményezettjeként a Támogatót, azaz a Gazdasági és Közlekedési Minisztériumot kell megjelölni. Ez az eljárás megszűnt, a továbbiakban tehát a pályázót kizárólag a támogatással

megvalósult vagyontárgyakra vonatkozó vagyontárgybiztosítási szerződés megkötése terheli, azon kitétel nélkül, hogy a biztosítás kedvezményezettjeként a Támogatót szerepeltesse.

3. GVOP PÉNZÜGYI ELSZÁMOLÁSOK ESETÉN BEADANDÓ DOKUMENTÁCIÓ 40%-OS REDUKCIÓJA

a GVOP pénzügyi elszámolások esetében a benyújtandó igazolások, dokumentumok száma jelentős mértékben csökkent.

Egy-két példa:

idegen nyelvű számla esetében elegendő a nem hivatalos magyar fordítás,

EU-tagországon kívüli import beszerzés esetén a vámnyilatkozat és a vámhatározat másolata elegendő az eredeti bizonylatok helyett, EU-n belüli országból szerzett gép esetén a szállítólevél 1 másolati példánya elegendő;

a támogatással beszerzett eszközök, szolgáltatások vagy építési beruházások átvételét, illetve megvalósulását alátámasztó teljesítésigazolás helyett elegendő a pályázónak a számlán feltüntetni a teljesítést;

a pénzügyi teljesítését igazoló bizonylatok esetében a bankkivonatok másolata elegendő és nem kell kiadási pénztár-bizonylat, naplófőkönyv, tárgyi eszköz nyilvántartó karton, az állományba-vételi és üzembe-helyezési jegyzőkönyv bekérése;

a tervezői és vállalkozói szerződések, megrendelések, árajánlatok és azok visszaigazolásának bekérése helyett elegendő a tervezői és vállalkozói szerződések egy másolati példányát egy alkalommal (első elszámolás) benyújtani, nem kell megrendelések, árajánlatok és azok visszaigazolása.

4. EGY-ABLAKOS (ÜGYFÉLREFERENSI) KAPCSOLATTARTÓI RENDSZER BEVEZETÉSE

Ügyfélreferenci rendszer került kiépítésre – a támogató leveleken feltüntetésre kerül az adott pályázattal foglalkozó ügyintéző elérhetősége a gyors és személyes konzultáció, ügyintézés érdekében.

5. DOKUMENTÁCIÓ CD-N VALÓ MEGKÜLDÉSE

6. PROJEKT ADATLAP KITÖLTŐ PROGRAM BEVEZETÉSE EGYES PÁLYÁZATOKNÁL

Projekt Adatlap Kitöltő program segíti a GVOP-2005-1.1.1., GVOP-2005-2.1.2., a GVOP-2005-2.2-2., valamint a GVOP-2005-4.1.1. pályázóit. A program se-

gítségével a Projekt Adatlapok gyorsabban – a beépített ellenőrzési funkcióknak köszönhetően pedig pontosabban – tölthetők ki, ami közvetlenül hozzájárul a pályázatok

sikerességének javításához. A kitöltő Programok megtalálhatók és letölthetők a GVOP Közreműködő Szervezeteinek honlapján.

2006. évi tervezett egyszerűsítések

1. A PÁLYÁZATI RENDSZER TRANSPARENCIÁJÁNAK NÖVELESE

Interneten keresztüli információ elérhetősége a pályázó számára a pályázatának aktuális állapotáról

Elutasított pályázatok részletes értékelési adatlapjának rendelkezésre bocsátása a pályázó számára (elektronikus úton is)

2. A DÖNTÉSHOZATAL IDŐIGÉNYÉNEK DRASZTIKUS CSÖKKENTÉSE

különösen a kisebb összegű (pl. 10MFt alatti) pályázatok esetén a döntési mechanizmus, illetve jogkörök drasztikus egyszerűsítése által,

elektronikus, @pályázati rendszer bevezetése nagy tömegű és egyszerű műszaki tartalmú pályázatok esetén

3. ELSZÁMOLÁSOK KIFIZETÉSÉNEK IDŐIGÉNYÉNEK CSÖKKENTÉSE A JELENLEGI EGYHARMADÁRA

Szervezési, procedurális és ICT eszközök igénybevitelével (pl:

elektronikus számlakitöltő, tételes számlanyilvántartás megszüntetése, stb.)

4. KKV-K PÁLYÁZATI ÍRÁSI ADMINISZTRÁCIÓJÁNAK LÉNYEGES CSÖKKENTÉSE:

pályázati ablakok esetén pályázat rendjének átalakítása oly módon, hogy a pályázó csak a pozitív pályázati döntést követően köteles különböző nyilatkozatok, eredeti dokumentumok bemutatására a szerződés kötésekkkel és az elszámolásokkal összefüggésben

elektronikus Projekt Előrehaladási Jelentés (PEJ) kitöltő program bevezetése 2006. második negyedévében

A PEJ kitöltő bevezetésével a pályázatkezelés teljes folyamatában a benyújtástól a pályázatok lezárásáig (ide értve a monitoring adatszolgáltatási kötelezettséget is) lehetőséget nyújtunk a pályázók számára az elektronikus adatszolgáltatásra.

2006. évben kiírásra kerülő GVOP pályázatok

Pályázat kódja	2006 folyamán várhatóan kiírásra kerülő pályázat megnevezése	kiírásának dátuma (hónap)	Rendelkezésre álló keret (előzetes becslés) Mrd Ft
GVOP			
Beruházás-ösztönzés prioritás			
1.1.1.	Technológiai korszerűsítés	2006. január	6
1.1.2.	Regionális vállalati központok létesítése	2006. január	1
1.1.3.	Feldolgozóipari beszállítók számának növelése és megerősítésük	2006. január	1
1.1.3./B	Klasztereknek nyújtott szolgáltatások fejlesztésének támogatása	2006. január	0,1
Kis- és középvállalkozás-fejlesztési prioritás			
2.1.1.	Kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai háttérének fejlesztésének támogatása	2006. március	6-7 (A felszabaduló és átcsoportosítható kerettől függően)
2.3.2	Együttműködő vállalkozások közös célú beruházásának, fejlesztésének támogatása	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	A 2005. évből fennmaradó keret
Kutatás-fejlesztés Innováció prioritás			
.3/2	Vállalati innováció támogatása	2006. március	3
Információtársadalom és gazdaságfejlesztés prioritás			
4.1.1.	Vállalaton belüli elektronikus üzleti rendszerek	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	2
4.1.2.	Üzleti partnerek közötti E-kapcsolat fejlesztése	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	1,5
4.2.1.	Üzleti tartalomfejlesztés támogatása kis- és középvállalkozások számára	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	0,5
4.2.2.	Tartalomipari és közcélú tartalomszolgáltatás fejlesztése	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	0,4
4.4.1.	Szélessávú internet-infrastruktúra kiépítésének és a szolgáltatás beindításának támogatása Magyarország üzletileg kevésbé vonzó településein	A 2005. évi pályázat meghosszabbítása	0,3

Néhány sikeres GVOP-projekt

AZ EGÉSZ TÉRSÉG ÉLVEZI MUNKÁJUKAT

KORSZERŰ NAGYKERESKEDELMI RAKTÁRBÁZIS KIALAKÍTÁSA

A projekt teljes beruházási összege	7 088 000 Ft
Igényelt támogatás:	3 544 000 Ft

A Diószegi és Társa Kereskedelmi Kft.-vel közvetett módon már szinte mindenki találkozhatott Kaposváron és környékén. Ha a térségben valaki üdítőitalt, sör, bort, égetett szeszt, kávét, dohányt vagy teát fogyaszt, akkor nagy valószínűséggel e vállalkozáson keresztül jutott hozzá. A palackokba és más csomagolóanyagokba zárt élvezeti cikkek és finomságok mindegyike eltöltött egy rövid időt abban a csarnokban, amelynek egy részét a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program támogatásával építették a cég tulajdonosai: Diószegi Béla és felesége. A vállalkozás többszöri átalakulással 1993-óta működik. Fő tevékenységi körébe már a kezdetektől fogva a jövedéki termékek, így az ital- és dohánytermékek nagykereskedelme tartozik. Kezdetben csupán 250 m² raktárral dolgoztak, de a növekvő kereslet hatására ez idővel kicsinek bizonyult. Folyamatos bővítésekkel elérték, hogy az új csarnok megépülése előtt már több mint 500 négyzetméter helytel gazdálkodhattak. Ahogy egyre inkább beletanultak a szakmába, úgy vezették be az egyre korszerűbb raktározási és készletgazdálkodási rendszere-

ket. Ezek hatékony üzemeltetése azonban csak olyan helyszínen lehetséges, ahol elegendő tér áll rendelkezésre. A kis területre beszorított termékek lelassítják a ki- és beszállítás folyamatát, az ügyfelek kiszolgálását, emellett olyan helyzeteket is teremthetnek, amelyek a munkavállalók biztonságát is veszélyeztethetik. Mire megfogalmazódott a költözés gondolata, addigra már több mint száz százalékos kihasználtság mellett működött a régi raktár, sok göngyöleg elhelyezésére már csak az udvaron nyílt lehetőség. A pályázaton elnyert támogatás olyan lökést adott a vállalkozásnak, amellyel hosszú távon biztosíthatja nyereséges működését. Az új, 1440 négyzetméteres raktárépület méretét további 150 négyzetméteres kiszolgáló helyiségek növelik. Az ezekben található iroda, ebédlő, mosdó, öltöző és takarítószerár mindegyike a nagykereskedésben dolgozó munkavállalók kényelmét szolgálja. A fejlesztés eredményeként öt fővel nőtt az alkalmazottak száma, akiket raktáros illetve anyagmozgató munkakörben foglalkoztat a vállalkozás. Az új munkahelyek megteremtése jelen esetben kiemelt fontosságú, hiszen elősegíti a munkaügyi szempontból hátrányos helyzet térség felzárkózását. A vállalkozás alkalmazottaihoz való viszonyát az is jól mutatja, hogy a legtöbb munkavállaló hosszú évek óta részese a vállalkozás sikerének. Így például Martinkovits László, az ügyvezető általános helyettese is a kezdetek óta, azaz 12 éve áll munkaviszonyban a cégnél. A siker másik kulcsának a rendszeres beruházást és fejlesztést tartja Diószegi Béla ügyvezető. Ennek köszönhetően a családi vállalkozásként létrejött társaság ma a kezdeti forgalmának többszörösét bonyolítja le új telephelyén. Évi 15 százalékos piacbővüléssel sikerült elérni, hogy egy ideje már a térség legnagyobb italnagykereskedéseként tarthatják magukat számon. Az új csarnok megépítésével higiénikusabb lett a raktározás és gyorsabb az áruátvétel, így a vevőket ma már európai színvonalon szolgálhatják ki. A működési hatékonyság javulásával megnőtt a forgalmazott termékek száma, a raktározott mennyiség növelésével pedig tovább csökkentek a nagykereskedelmi árak, amelyek végső soron a fogyasztónál csapódnak le.

AZ ÜGYFÉLKÖZPONTÚ KISTÉRSÉG

MARCALI KISTÉRSÉG SZOLGÁLTATÓ ÖNKORMÁNYZAT "B" PÁLYÁZATI CÉL

A projekt teljes beruházási összege	370 219 018 Ft
Igényelt támogatás:	323 941 641 Ft

A Marcali kistérség mintaként szeretné állítani a korszerű szakmai tartalommal és a legkorszerűbb technológia felhasználásával létrehozott szolgáltatási rendszerét a többi önkormányzati társulás elé. Az önkormányzatok számára kiírt támogatásból olyan informatikai infrastruktúrát és portálrendszert hoztak létre, amely a kistérségben található 34 település önkormányzatának, körjegyzőségi irodájának és lakosságának egyaránt nyújt szolgáltatásokat. A támogatás révén valamennyi, a kistérségi társulásba tartozó önkormányzat saját honlapot kapott, amelyről a települések lakossága valamint az érdeklődő láto-

gatók is sok ismeretet szerezhetnek. A honlapok részletesen bemutatják a településeket az önkormányzatokon keresztül a turizmuson és a helyben működő vállalkozáson át a közhasznú szervezetekig. Ezen kívül élénk tárja a fejlesztési és befektetési lehetőségeket is, de a legfontosabb: lehetőséget nyújt az elektronikus ügyintézés megvalósítására. Képzeljünk el egy olyan világot, amelyben nem kell napokat töltenünk ügyes-bajos dolgaink elintézésével, legyen szó akár a személyi igazolvány cseréjéről, a gépjármű átíratásáról, vagy egy új vállalkozás elindításáról. Az elektronikus ügyintézés nem csak a polgárok és a vállalkozások életét könnyíti meg, de a polgármesteri hivatalok dolgozóinak is kedvezőbb, ha nem kell a hosszas sorban állástól amúgy is fáradt és türelmetlen ügyfelet visszaküldeniük, mert nem hozott magával minden szükséges igazolást vagy hibásan töltött ki egy adatlapot. Az ügymenet adott esetben akár annyira is leegyszerűsödhet, hogy a polgárok a számítógépen kitöltött, majd automatikusan ellenőrzött nyomtatványt egyszerűen az interneten keresztül küldik el a hivatalnak és az ehhez szükséges befizetéseket is a világhálón keresztül utalják át. Erre, vagyis a teljes mértékben otthonról elérhető ügyintézési formára ugyan még várni kell addig, míg a technikai feltételek teljes mértékben adottak lesznek, de honlapokon már most is elérhetőek és letölthetőek azok a nyomtatványok, amelyek egy egyszerűbb ügy elintézéséhez szükségesek. S ami szintén megkönnyíti a lakosság életét: nem kell befáradni az okmányirodába a pontos ügymenet megismerése érdekében. Az elektronikus ügyintézés kistérségi megvalósulása azért is példaértékű, mert egyszerre 34 települést érint. Ez jelentős terhet vesz le a térséghez tartozó kisebb falvak önkormányzatainak válláról, hiszen önmagukban nem biztos, hogy képesek lennének egy hasonló

rendszer bevezetésére településükön. Hamarosan a kistérség minden részén leegyszerűsödik az összes fontos részt érintő ügymenet, amely arra is lehetőséget nyújt, hogy az ügyfél lekérdezhesse már benyújtott dokumentumainak pillanatnyi állását, vagy elbírálását. Ebből is látszik, hogy a beruházás nem csak a honlapok üzemeltetését jelenti. Az csupán az ügymenet egyik megjelenítő eszköze. A háttérben hat nagy teljesítményű kiszolgáló számítógép (szerver) gyűjti és dolgozza fel a beérkező adatokat. A polgármesteri hivatalok és az okmányirodák is ezekről a gépekről jutnak a szükséges információkhoz. A már említett on-line információ-szolgáltatáson túl vezetői információs rendszert is telepítettek ezekre a számítógépekre, amely elősegíti különböző feladatok döntéshozatalát. A 21. századi elvárásoknak felel meg a szintén üzembe helyezésre kerülő térinformatikai és gazdálkodási információs rendszer is. A kistérség elektronikus ügyintézésének különlegessége, hogy egyszerűbb feladatokhoz, vagy éppen gyors információszerzéshez a mobiltelefonok kínálta előnyöket is figyelembe veszi, amikor kihasználja a WAP lehetőségeit.

ÜGYINTÉZÉS OTTHONRÓL

ELEKTRONIKUS KÖZIGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK MEGVALÓSÍTÁSA KECSKEMÉTEN ÉS KÖRNYÉKÉN

A projekt teljes beruházási összege	639 000 000 Ft
Igényelt támogatás:	540 000 000 Ft

Bizonyára mindenkinek vannak emlékei a hivatali ügyintézés körülményeiről: sorban állás, igazolások pótlása, ügyfélfogadás előre egyeztetett időpontban, hosszadalmas ügyintézés. Hamarosan mindennek vége szakad Kecskeméten és környékén. A város vezetése a Gazdasági Versenyképességi Operatív Program pályázatára olyan előterjesztést adott be, amely lehetővé teszi, hogy a legtöbb ügyintézéssel járó feladatot a polgárok néhány éven belül otthonról is elvégezhessék. Az elektronikus közigazgatási rendszer bevezetésével kétirányú információcsere valósul meg az önkormányzat, valamint a polgárok és vállalkozások között. Ennek hátterét korszerű informatikai rendszer és jól szervezett, ügyfélcentrikus ügymenetre épülő számítástechnikai alkalmazások szolgáltatják, melyeket az ügyfelek megfelelően védett, biztonságos

internetes portálon keresztül érhetnek el. Azok az elsősorban lakossági ügyfelek, akik nem rendelkeznek internet-kapcsolattal, vagy megfelelő hozzáértéssel, közösségi hozzáférési pontokon keresztül intézhetik ügyeiket. A kiépítésre kerülő számítástechnikai rendszer az önkormányzat és a hivatal munkáját többféleképpen támogatja. Egyrészt az ügymenet folyamatai átláthatóvá válnak amellet, hogy az elektronikus ügyintézés jelentős időmegtakarítással jár a papír alapúval szemben. Segítségével kijelölhető és egyértelművé válik a felelősségi rendszer, az ügyek minden esetben pontosan nyomon követhetők lesznek. Megszűnnek a párhuzamos irattárak, és egységes archiválási rend alakul ki. Az adatvédelmi szabályok minden tekintetben megfelelnek majd az elvárásoknak. Ezekkel összhangban a hivatal dolgozóinak munkája leegyszerűsödik. A fejlesztéssel párhuzamosan zajló informatikai oktatás nem csak felkészültségüket mélyíti el, de leterheltségüket is csökkenti. Ezért mind az önkormányzati döntések előkészítése és végrehajtása, mind a napi munka hatékonyabbá és gyorsabbá válik. A kiépített rendszer képes lesz arra, hogy alkalmazkodjon a folyamatosan változó jogszabályi környezethez. Figyelembe veszi a lakosság és szervezeteik, valamint a térségben működő vállalkozások várható igényeit is. Gyorsabbá és megbízhatóbbá válik az ügyintézés minden ügyfél részére, különös tekintettel a kis és középvállalkozásokra. Az ügyintézés indítása függetlenedik a hivatal nyitva tartási idejétől. Az ügyfél pedig minden esetben megfelelő mennyiségű és minőségű információhoz jut gondoljai mielőbbi rendezése érdekében. A rendszer nem csak az ügymenet felgyorsítását és átláthatóságát szolgálja, de nyomon követi az önkormányzat felső vezetői szintjén meghozott

döntések előkészítési folyamatát is. Ennek keretében megkönnyíti az önkormányzati tartalom- és adatvagyon rendszerezett kezelését és lekérdezhetőségét, valamint a jelentéscsomagok elkészítését. Támogatja a stratégiai tervezést és a hosszú távú döntés-előkészítést. A tervek megvalósulásának folyamatát folyamatosan követni lehet. A munka megkönnyítése és a már bemutatott célok mindennapi gyakorlatban történő felhasználása érdekében a képviselőtestület minden tagja hordozható számítógéphez jut, amelyre ezután digitálisan kapja meg a bizottsági anyagokat és az előterjesztéseket. A jelenlegi beruházás az e-közigazgatási alapelvekhez illeszkedő stratégiai célok megvalósításában az első, jelentős szakaszt képviseli. A tapasztalatok és várakozások alapján elmondható, hogy a beruházás semmiképpen sem szűkíthető informatikai jellegű fejlesztésre, hiszen a modern infrastruktúra kialakítása csak eszköze, semmiképpen sem végső célja a projektnek, mely hosszú távon az önkormányzat és partnerei gyors, hatékony és aktív együttműködésének hátterül szolgál. Az idén március 24-én megkötött támogatási szerződés után az önkormányzat megindította a beruházás gyorsított, közösségi értékhatárt elérő, tárgyalásos közbeszerzési eljárását, mely jelenleg a tárgyalási szakaszban van. A nyertes ajánlattevővel történő szerződéskötés várható időpontja október vége.

KICSIBŐL NAGY

STIHL KISCÉP SZAKÜZLET ÉS SZERVIZ KIALAKÍTÁSA

A projekt teljes beruházási összege	17 557 358 Ft
Igényelt támogatás:	7 000 000 Ft

Nap mint nap érezhetőek annak a beruházásnak pozitív hatásai, amit Bató Zsoltné egyéni vállalkozó hajtott végre sikeres pályázata segítségével. A kazincbarcikai STIHL szakkereskedést és szervizt működtető vállalkozás már régóta kinőtte az addig használt, alig 40 m²-es üzlethelyiséget és a hasonló méretű szervizt, így az ezeknek helyet adó új, mintegy 400 m²-es üzletházat mind az ott dolgozók, mind a vásárlók örömmel üdvözölték. „Egy percre sem volt kérdéses, hogy pályázzunk-e, hiszen megfelleltünk minden feltételnek, az 50%-os támogatás lehetősége pedig hatalmas segítséget jelent” – mondta el Bató Zsoltné, a vállalkozás vezetője. A megvalósult projekt eddig mindenben megfelelt a várakozásoknak, a vásárlói bizalom érezhetően nőtt a minden igényt kielégítő, korszerű üzlet és az EU-szabványoknak megfelelő szerviz kialakításának köszönhetően. „Öriási” – foglalja össze röviden Bató Zsoltné a beruházásnak a vállalkozás versenyképességére gyakorolt hatását. Ez, a vásárlói bizalom már említett növekedésén túl, annak is köszönhető, hogy a vissza nem térítendő támogatás jelentős banki terhektől szabadítja meg a céget, így több pénzt tudnak árura, illetve piaci helyzetük további szilárdítására fordítani. A mintegy 18 millió forintos támogatásban részesített fejlesztésnek köszönhetően természetesen az alkalmazottak munkakörülményei is javultak, pedig közben még többen is lettek, mint azelőtt – az üzletbővítés ugyanis három új munkahelyet is teremtett, ami a súlyos kiemelkedően fontos eredmény. Külön öröm Bató Zsoltné számára, hogy a vállalkozás így része lett a számára otthont adó város modern infrastruktúrájának, ami további beruházásoknak adhat ösztönzést, és így ki-

alakulhat egy sok vásárlót vonzó kereskedelmi centrum. Az üzlet tevékenysége, melynek fő célja az építőipari, erdészeti, mezőgazdasági és kertészeti piac igényeinek kiszolgálása előreláthatólag még tovább fog bővülni, mert Bató Zsoltné elmondása szerint a beruházás megvalósulása óta újabb cégek keresték meg őket termékeikkel. Így a fejlesztés a vállalkozás több lábon állását is elősegíti, hiszen Batóék feladata most már csak annyi, hogy kiválasszák a legmegfelelőbb ajánlatokat.

KŐ KÖVÖN NEM MARAD

A SZOBI BÁNYA GÉPPARKJÁNAK KAPACITÁSBŐVÍTÉSE

A projekt teljes beruházási összege	71 750 000 Ft
Igényelt támogatás:	25 000 000 Ft

A szobi kőbánya gépparkjának kapacitás-bővítése volt a célja annak a mintegy 75 millió forintos beruházásnak, melyet a Colas-Észak Kft. hajtott végre. A GVOP pályázatán elnyert Komatsu PC-600-7 típusú kotrógép a legnehezebb körülmények között is biztosítani tudja a szükséges teljesítményt, és hozzájárul ahhoz, hogy az üzem beszállító lehessen a Budapesten és vonzáskörzetében folyó, vagy ott a közeljövőben meginduló út- és vasútépítési munkáknál. Sipos István, a cég műszaki igazgatója az igen tekintélyes – mintegy 58 tonnás, 385 lóerős, 3,8 m3-es kanálméretű – gép beszerzésének háttéréről elmondta: ideje volt már az újításnak, mert az a három, minden tekintetben elavult, 15 éves átlagkorú berendezés, amit az új kotrógép kiváltott, már folyamatos meghibásodásokkal és a környezetre is veszélyt jelentő üzemeltetési tulajdonságokkal hátráltatta a hatékony termelést. A társaság egyéb fejlesztési feladatai – mint például a korábban már korszerűsített törés-osztályozás, vagy a környezetvédelem szempontjainak eleget tevő modern porlekötő rendszer kiépítése – azonban nem tették lehetővé, hogy teljes mértékben saját forrásból tudják állni az új gép beszerzésének költségeit. A megoldást végül a GVOP pályázat adta meg, és így jelentős lépést tudtak tenni a szobi bánya versenyképes működésének fenntartásához. Az új gép üzembeállításával ugyanis a Colas-Észak- induló autópálya-építési munkák egyik beszállítója a szobi üzem lett. Sipos István kiemelte: az új kotrógép a Nyugat-Európában széles körben elterjedt, ám Magyarországon eddig nem alkalmazott úgynevezett mély-ásó szerelésekkel működik, és a társaság nem titkolt célja, hogy saját példájával bizonyítsa: Magyarország is vevő az olcsóbb konstrukciójú, kisebb energiaigényű, korszerűbb gépekre, a termelékenység növeléséről nem is beszélve. A bányákban folyó folyamatos fejlesztéseknek, és az útépítési munkák nagymértékű fellendülésének köszönhetően az elmúlt években a szobi üzem dolgozóinak száma is erőteljesen növekedett. Ez a növekedés elsősorban a versenyképesség javulásának eredménye, amihez Szobon hozzájárult a támogatással beszerzett kotrógép üzembe állítása is, hiszen ez minden meghibásodás nélkül, a maximális kapacitás kihasználásával, három műszakos termelési rendben képes ellátni feladatát. A Colas-Észak távlati terveiről Sipos István elmondta: jelentős fejlesztéseket kell még végrehajtaniuk egyes üzeimben az ott dolgozó gépek korszerűsítése érdekében, és a legkorszerűbb porlekötési eljárások telepítését tervezik azon üzeimben is, ahol ez még nem teljeskörű.

